

Lillehammer University College Høgskolen i Lillehammer

Forsknings- virksomheten 2002

www.hil.no

informasjonsserien nr. 19/2003
information series no. 19/2003

ISSN 0809-1609

Henvelnelser om rapporten:	Direkte til det enkelte forskningsmiljøet, Forskningsutvalget eller rektor
Redaksjon:	Forskningsutvalget ved Martin Rønningen og Lars Bærøe og biblioteksleder Sigbjørn Hernes
Layout og sideredigering:	Senter for livslang læring ved Jean M. Røhr
Databearbeiding:	Biblioteket ved Sigbjørn Hernes, Kristin Sandvik og Rosemary Knutsen
Foto:	Finn Olsen og Ole E. Wattne
Trykk og innbinding:	Hagen Offset as
Opplag:	1000

Forord

I tida framover vil Høgskolen i Lillehammer (HiL), som andre høgskoler og universiteter i Norge, stilles overfor tydelige og krevende utfordringer når det gjelder forskningsvirksomheten. Konkurransen om forskningsmidlene blir stadig hardere. I den nye finansieringsmodellen som følger med Kvalitetsreformen, vil dokumentert forskningsproduksjon påvirke størrelsen av den statlige bevilgningen til den enkelte høgskole. Det er all grunn til å tro at forskningsproduksjonen vil bli målt ved forskningspublikasjonene høgskolens ansatte står bak. Dermed blir det en viktig oppgave for høgskolen å utvikle en publiseringsstrategi som forholder seg til de nye retningslinjene.

Dette er ikke den eneste utfordringen Høgskolen i Lillehammer står overfor på arbeidsfeltet forskning. Rapporten som hermed presenteres, viser at det har skjedd en nedgang i forskningsaktiviteten ved høgskolen de siste åra, i alle fall om en godtar antall publikasjoner som et mål for denne. Det blir et viktig mål å øke aktiviteten.

Forskning har tradisjonelt vært en høyt prioritert virksomhet ved HiL. Dette har preget organisasjonskulturen med en sterk og positiv holdning til forskning der idealet om forskningsbasert undervisning står sentralt. Ressursbruken avspeiler forskningens prioritet der høgskolens hovedprinsipp har vært å ansette vitenskapelig personale i kombinerte stillinger, med 45 % undervisning, 45 % FoU og 10 % administrasjon. I tillegg er det utviklet et sett av virkemidler som støtter forskningsaktiviteten, og som forvaltes av forskningsutvalget. Samlet har dette resultert i at HiLs vitenskapelige personale har utviklet en svært høy kompetanse til høgskole å være. Det har blitt avlagt mange doktorgrader, et stort

antall av de vitenskapelige ansatte sitter i førsteamanuensisstillinger og mange har de siste åra fått personlige opprykk til professor. Blant annet på grunnlag av denne kompetanseprofilen er HiL blitt beskrevet som en universitetslik høgskole.

HiL forbereder et krafttak for å få ny fart i forskningsvirksomheten. Nøkkelord i den sammenheng er problematisering og ansvarliggjøring i høgskolens forskningsmiljø, en bevisstgjøring i forhold til publiseringsstrategi, klare satsingsområder, derunder en sterkere regionalisering av forskningen. Høgskolens strategiske plan for FoU-virksomheten er et svar på de utfordringene en stilles overfor.

Til tross for en viss nedgang i antall publikasjoner er det grunn til å understreke at HiL i forhold til sin størrelse fortsatt står for en betydelig og spennende forskningsproduksjon. Dette dokumenteres gjennom den foreliggende rapporten. Rapporten har fått et nytt oppsett i forhold til tidligere år. Målet er i større grad å synliggjøre at det er fagmiljøer som står bak forskningen ved HiL. Enkeltpersoner vil naturligvis fortsatt ha en viktig rolle å spille, men det er miljøene som vil representere profil, kontinuitet, soliditet og bærekraft.

God lesning!

Gudmund Moren
rektor

Innholdsfortegnelse

Del A

Forskning og utvikling ved Høgskolen i Lillehammer 2002	2
<i>Research and Development at Lillehammer College 2002</i>	5
Biblioteket: Bibliometri og forskning	6
Konferanser og andre arrangementer i Hils regi 2001	11
Forskningsutvalget.....	12

Del B

Presentasjon av FoU-virksomheten	13
Helse- og sosialforskning. Avdeling for helse- og sosialfag	14
Pedagogisk forskning. Seksjon for pedagogikk	17
FoU-senter for mediepedagogikk og livslang læring.....	21
Forskning innen statsvitenskap.....	23
Samtidshistorisk forskning.....	24
Filosofisk forskning	26
Forskning innen økonomisk-administrative fag	
Seksjon for økonomisk-administrativ utdanning	27
Reiselivsforskning. Seksjon for reiselivsutdanning	29
Plan- og regionalforskning. Seksjon for samfunnsplanlegging.....	32
Ledelses- og organisasjonsforskning. Seksjon for personalutvikling og ledelse	34
Forskning innen film, fjernsyn og digitale medier.	
Grunnhet for TV-utdanning og filmvitenskap	36
Kunsterisk utviklingsarbeid ved Den norske filmskolen	38
Faglig utviklingsarbeid ved Senter for livslang læring.....	40

Appendiks

Utvalg av bøker fra HiL-ansatte 2002	44
--	----

Del A

Om forskning og utviklingsarbeid
i 2002

Forskning og utvikling ved Høgskolen i Lillehammer 2002

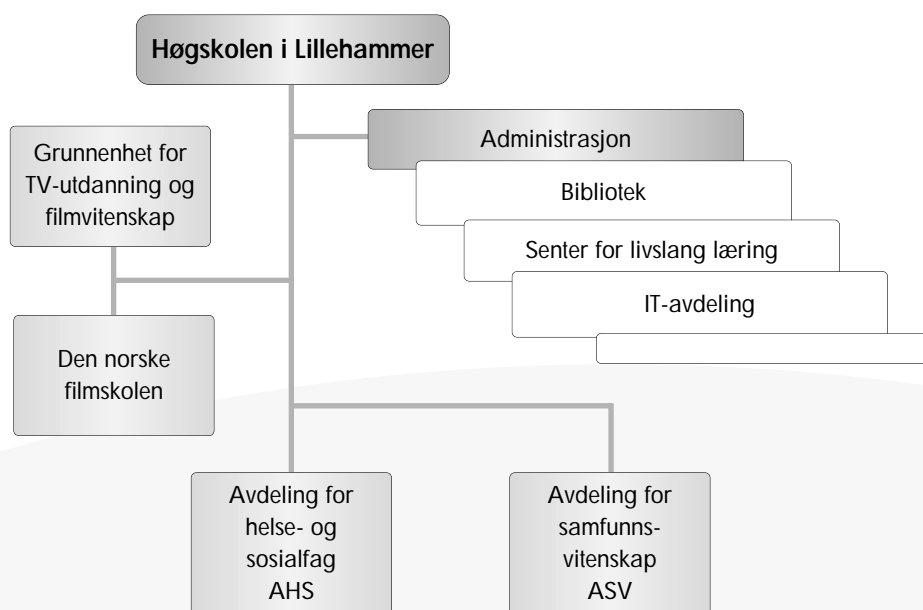
De grunnleggende oppgavene for Høgskolen i Lillehammer omfatter utdanning, forskning og kunstnerisk/faglig utviklingsarbeid og formidling. Høgskolen har som siktemål å utdanne gode kandidater med et reflektert faglig engasjement. Forskningen skal være av høy nasjonal og internasjonalt standard, og blant annet gi grunnlag for god forskningsbasert undervisning. Formidlingen av forskningsbasert kunnskap skal bidra til den allmenne kunnskapsutvikling, ikke minst i det regionale samfunn.

Forskning og faglig/kunstnerisk utviklingsarbeid (FoU) utgjør en sentral del av virksomheten ved universiteter og høyskoler, om enn i varierende omfang. Undersøkelser i regi av NIFU viser at HiL hevder seg svært godt blant de statlige høyskolene målt etter forskningskompetanse og forskningsinnsats per ansatt. Høgskolen scorer også høyt når det gjelder evne og vilje til å tilrettelegge for FoU-aktivitet. Dette kommer til uttrykk i høyskolens rekrutteringslinje og stillingsstruktur med et flertall av de faglig ansatte i kombinerte stillinger. I disse stillingene deles arbeidstiden likt mellom utdanning og forskning. Videre understrekes det i høyskolens strategiske plan at gode, interne rammebetingelser for forskning skal være en høyt prioritert oppgave.

Forsknings- og utviklingsvirksomheten ved HiL har en betydelig faglig og tematiske spennvidde, med tyngdepunkt innen samfunnsfag, humaniora, helse- og sosialfag og film- og mediefag. Forskningsarbeidene går delvis på tvers av klassiske faggrenser, og skjer i noen grad i samarbeid med andre høyskole undervisnings- og forskningsinstitusjoner i Norge og i utlandet.

Høgskolen er organisert i to fagavdelinger og 2 grunnenheter. De to fagavdelingene er henholdsvis Avdeling for samfunnsvitenskap (ASV) og Avdeling for helse- og sosialfag (AHS). Den norske filmskolen (Dnf) som ble etablert i 1997 er en grunnenhet direkte underlagt høyskolestyret. Fjernsynsutdanningene og filmvitenskap ble skilt ut som egen grunnenhet i 2002, med betegnelsen Grunnenhet for TV-utdanning og filmvitenskap (TVF). Høgskolen har en etter- og videreutdanningsavdeling, Senter for Livslang Læring (SeLL), som organisatorisk er plassert i administrasjonen. Fjernundervisning står sentralt i arbeidet ved SeLL.

I tillegg til den FoU-kapasitet som HiL besitter, huser Storhove-området Østlandsforskning, Norsk Institutt for Naturforskning og Lillehammer Kunnskapspark. Området utgjør samlet et slagkraftig norsk forskningsmiljø.

Kompetansesituasjonen ved HiL

I landsmålestokk er HiL en liten høyskole, men er sannsynligvis mer enhetlig enn de øvrige statlige høyskolene. Dette skyldes hovedsakelig at HiL er en videreføring av tidligere Oppland Distriktshøyskole uten sammenslåing med andre høyskoler. Sammenliknet med andre statlige høyskoler har HiL relativt høy formalkompetanse (tabell 1).

Ved utgangen av 2002 hadde HiL 139 personer ansatt i undervisnings- og forskerstillinger, tilsvarende 126 årsverk. Fram til midten av 1990-tallet var det en betydelig vekst i antall ansatte, men i siste del av tiåret ble veksten avløst av stagnasjon. Dette er en nasjonal tendens, og ikke et særegent trekk for HiL.

I 2002 hadde 56% av de ansatte i undervisnings- og forskerstillinger minst førstestillingskompetanse (tilsvarende 54% av det totale antall årsverk i undervisnings- og forskerstillingene). Dette er et nivå som ligger langt over gjennomsnittet på 32% for de statlige høyskolene. Andelen ansatte med professorkompetanse ved HiL er også stigende, og ligger i dag

på 18% (tilsvarende 12% av årsverkene i undervisnings- og forskerstillingene). Professorandelen ved de statlige høyskolene samlet sett er til sammenlikning 3%. Videre har antall ansatte med doktorgrad økt betydelig i løpet av siste 5 - 6 år, og denne gruppa utgjør om lag 20% av de ansatte i undervisnings- og forskerstillingene. Sjøl om HiLs formalkompetanse er høy sammenliknet med mange statlige høyskoler, er det en betydelig avstand fram til universitetene og de vitenskapelige høyskolene. Ved disse institusjonene er andelen stillinger på førstestillingsnivå eller høyere 81%, mens professorandelen er 42%.

Det økende antallet ansatte med doktorgrad, førstestillings- eller professorkompetanse innebærer en forsterkning av den kompetansemessige infrastrukturen. Dette er en forutsetning for å realisere mål om å tilby høyere grads utdanninger, evne til å konkurrere om eksterne forskningsmidler og for arbeidet med å realisere universitetsambisjonene i innlandet.

Den norske filmskolen er høyskolens eneste kunstfaglige utdanning, og har tilført høyskolen en ny faglig dimensjon. Fagmiljøet ved den norske

Tabell 1: Vitenskapelig ansatte ved HiL 1994-2002

	1994	1998	2000	2001	2002
Totalt	90	130	141	139	139
Professorer	4	12	20	23	25
Dosenter	4	3	1	1	1
1.amanuenser	27	40	43	40	33
Amanuenser	33	21	15	15	12
Lektorer/1.ektorer	13	35	41	43	47
Høyskolelærere	7	15	17	14	15
Stipendiater	0	4	3	3	6
Antall kvinner	27	41	44	38	43

Tabell 2: Kompetansekrav for stillingstyper ved høyere undervisnings- og forskningsinstitusjoner i Norge

Stilling	Kompetansekrav
Professor:	Tilsvarende internasjonal og/eller nasjonal standard innen fagområdet. Vitenskapelig produksjon i omfang tilsvarende to doktorgrader.
Høyskolelektor:	Kvalifikasjoner godt over førsteamanuensis.
Førsteamanuensis:	Doktorgrad eller vitenskapelige produksjon i tilsvarende omfang og kvalitet. På sikt skal alle nytilsatte tilfredsstille krav om førstestillingskompetanse ved tilsetting (førsteamanuensis eller førstelektor).
Førstelektor:	Samme nivå som førsteamanuensis. Vurderingen foretas imidlertid på et bredere grunnlag, spesielt vektlegges undervisningserfaring og pedagogisk arbeid.
Amanuensis:	Gikk ut som tittel 1.2.95. De som har amanuensiskompetanse fra tidligere beholder tittelen. Erstattet av høyskolelektor.
Høyskolelektor:	Høyere grad eksamen ved universitet eller høyskole samt forskningskvalifikasjoner utover hovedfagsnivå og/eller relevant yrkespraksis.
Høyskolelærer:	Minst 4 års høyere utdanning og relevant yrkespraksis. Kategorien skal brukes i begrenset utstrekning, såsom i praktisk opplæring av studenter.
Øvingslærer:	Som høyskolelærer - hovedsakelig knyttet til praksisrettledning for lærerutdanningen.

filmskolen har hatt krevende oppgaver i forbindelse med etableringen av de 6 studieretningene innenfor film. I de kommende åra blir det viktig å finne ressurser til kunstnerisk utviklingsarbeid, og organisere denne virksomheten på en hensiktsmessig måte. Kunstnerisk utviklingsarbeid er for øvrig likestilt med forskning i Lov om universiteter og høyskoler.

FoU-produksjonen ved HiL i 2002

Det er ikke enkelt å utvikle pålitelige mål på forskningsproduksjon og publisering. Denne utfordringen ble drøftet i forrige årsrapport, og enkelte sider ved problematikken belyses i et senere kapittel (jf bibliotekets bidrag til årsrapporten med tittelen; "Bibliometri: Forskningsfinansiering basert på kvantitet"). En enkel tilnærming er å benytte de kategorier som Utdannings- og forskningsdepartementet ber høyskoler og universiteter benytte ved rapportering av forskningsvirksomheten. Tabell 3 viser HiLs produksjon de fire siste åra.

I 2002 ble det utgitt 113 publikasjoner. Av de publiserte arbeidene er det sju artikler i internasjonale tidsskrift med referee-ordning, og én artikkel i norske tidsskrift med referee-ordning. Det har vært en nedgang i antall utgivelser innen nesten alle kategorier siden 1999.

Nedgangen i antall publikasjoner er bekymringsfull. Isolert sett kan 2002 sies å være et unntaksår fordi mange vitenskapelig ansatte har brukt mye tid på arbeidet med ny gradsstruktur og tilhørende omstilling av utdanningstilbudet. Videre vil det ofte være slik at antall publikasjoner varierer fra år til år, avhengig av om ansatte er i en tidlig eller sen fase av forskningsprosjekter. Nå ser vi imidlertid en klart synkende tendens over flere år, og det kan vanskelig forklares med tilfeldige variasjoner.

Det kan innvendes at måten forskningsproduksjonen er målt på, er beheftet med svakheter. Om man kun teller antall publikasjoner, skilles det ikke mellom utgivelser av varierende omfang og kvalitet. Videre viser våre erfaringer med denne typen forskningsstatistikk at det hefter uklarheter og svakheter ved registreringen. Eksempelvis er ikke kategoriene tilstrekkelig klart definert, eller blir i hvert

fall tolket noe forskjellig. Kategoriene dekker heller ikke alle typer publikasjoner, og det forekommer så vel dobbeltregistreringer som manglende registreringer. I et senere kapittel dokumenteres til og med det at mange institusjoner har en svært betenkelig overrapportering av forskning (jf bibliotekets bidrag til årsrapporten med tittelen; "Bibliometri: Forskningsfinansiering basert på kvantitet").

Disse problematiseringene av FoU-statistikken er betimelige, men ingen tilfredsstillende forklaring på reduksjonen i høyskolens forskningsproduksjon. Det er kort og godt ikke sannsynlig at de nevnte feilkildene har slått ut systematisk negativt siden 1999. I klartekst innebærer dette at høyskolen står overfor en betydelig utfordring knyttet til å øke FoU-produksjonen.

Situasjonen skal verken svartmales eller overdramatiseres. HiL har fortsatt en betydelig forskningsproduksjon. I løpet av de siste 5-6 åra er det et langt større antall ansatte som har fullført doktorgrads-utdanning enn i de foregående 25 åra. Videre har høyskolen flere store forskningsprosjekter med ekstern finansiering, og flere av våre ansatte utgir gode fagbøker. Noen av disse har et kvalitetsmessig nivå som tilsier at de kan bli referanseverk. I tillegg har mange publisert forskningsresultater av tilfredsstillende kvalitet. I tillegg bør HiL ha kompetansemessige forutsetninger til å øke FoU-produksjonen relativt raskt.

I 2002 ble det delt ut 8 vikarstipend for halvårslige forskningspermisjoner. Det ble gitt støtte til aktiv deltakelse på internasjonale konferanser med presentasjon av eget paper til 20 personer. Doktorgradsstudenter fikk tilskudd til deltakelse på forskerkurs. Høyskolen har deltatt i Norges forskningsråds nasjonale forskningsdager. I 2002 omfattet arrangementet kronikker, populærvitenskapelige foredrag i Lillehammer biblioteks lokaler og to godt besøkte seminarer. Videre har seksjon for samtidshistorie, som tidligere år, holdt en serie med lokalhistoriske seminar som har samlet mange tilhørere. Ansatte ved HiL har også vært pådriverne for å etablere et vitenskapsforum for Lillehammerregionen. Formålet er å samle mennesker fra mange institusjoner og organisasjoner som arbeider med FoU, på en felles arena for informasjonsutveksling, diskusjon og faglig utvikling.

Tabell 3: Vitenskapelige publikasjoner i periode 1999-2001

Type publikasjon	1999	2000	2001	2002
Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter	15	15	7	7
Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter	0	4	9	1
Faglige bøker/lærebøker	15	8	10	7
Kapitler i faglige bøker/lærebøker	23	17	19	11
Andre vitenskapelige rapporter utgitt av HiL	42	40	28	31
Andre vitenskapelige rapporter utgitt utenfor HiL	4	11	1	4
Foredrag/paper ved vitenskapelige konferanser	60	49	52	52
Totalt	159	144	126	113

Forskningsutvalgets rolle og virkemidler

Forskningsutvalget ved HiL (FU) har fått delegert ansvar for å utvikle forslag til endringer og forbedringer i høgskolens FoU-policy med tilhørende virkemidler. Forskningsutvalget har en framtrædende rolle under styret og styrets leder (rektor) i arbeidet med å forvalte og videreutvikle HiLs forskningspolitikk med tilhørende virkemidler. Forskningsutvalget tildeler årlig vikarstipend til et visst antall søkere med FoU-prosjekter av høy kvalitet. Stipendiet gir mottakeren anledning til å forske på heltid i ett semester. Søkere som arbeider med doktorgrad gis første prioritet ved tildeling. FU gir også økonomisk støtte til vitenskapelige ansatte som presenterer papers på internasjonale forsknings-konferanser. Tildelingskriteriene sikrer at søkerne deltar aktivt på konferansen. Andre virkemidler er tilskudd til deltakelse på dr. grads kurs, tilskudd til språkvask av artikler, tilskudd til utenlandsopphold og tilskudd til akkvisisjonsarbeid. Fra 2003 har forskningsutvalget også etablert insentiver for å styrke publiseringen i internasjonale og nasjonale vitenskapelige tidsskrifter.

Den årlige FoU-rapporten, som du nå holder i hånden, utarbeides også av forskningsutvalget. Videre har FU ansvar for de løpende publikasjonsseriene for FoU-arbeider ved HiL: Forskningsrapport- og Arbeidsnotatserien. Rene informasjons- og formidlingsarbeider trykkes i Informasjonsserien. Alle selges gjennom studentsamskipnadens bokhandel Mjøsbok (se annonse i appendiks).

I samarbeid med Østlandsforskning og de øvrige statlige høgskolene i Hedmark og Oppland har det vært forsøkt en støtteordning for ansatte som arbeider med formell kvalifisering til doktorgrad. Samarbeidet er nå utvidet til også å omfatte Karlstad Universitet, innenfor den såkalte Universitetsalliansen indre Skandinavia (UNISKA).

Kort oversikt over årsrapporten

Videre i del A finner leserne en meget interessant artikkel om måling av forskning (Bibliometri: Forskningsfinansiering basert på kvantitet). Deretter følger en oversikt over konferanser og arrangementer samt en kort omtale av forskningsutvalget.

I del B presenteres forskningsvirksomheten ved ulike enheter innen høgskolen, inkludert publikasjoner fra 2002. Publikasjonslisten er ikke fullstendig, men omfatter de elleve viktigste kategoriene. Det er angitt en kontaktperson for hver av enhetene som presenteres. Om noen ønsker mer inngående informasjon om forskningsvirksomheten, kan de ta kontakt med nevnte personer, eller forskningsutvalgets leder Martin Rønningen, tlf 61 28 83 18, e-post Martin.Ronningen@hil.no eller sekretær Lars Bærøe, tlf 61 28 80 00, e-post Lars.Baroe@hil.no.

I appendikset presenteres et utvalg bøker som ansatte har utgitt i 2002, og lesere som ønsker å bestille publikasjoner finner her en adresse for bestilling.

God lesning!

*Forskningsutvalget HiL
v/Martin Rønningen leder*

Research and Development at Lillehammer University College in 2002

Through research and development, Lillehammer University College aims at being a centre of competence for the region, contributing to national research and competing internationally within high competence areas. The work comprises both basic and applied research. International integration prerequisites an understanding of the interaction between local, national and international changes. The college wants to develop a research culture where competence is developed in the understanding of social changes and academic evolution.

As a state-owned college, Lillehammer University College is relatively small, representing some 3% of total higher education at such institutions in Norway. The school has its basis in the former Oppland College, with all its activities located north of Lillehammer in the former Radio and TV Centre built for the Winter Olympics '94.

In 2002, the school employed more than 200 persons, of whom 139 represent the academic staff, 31% were women. Somewhat less than half of the academic staff's working time is devoted to research and development.

Much emphasis is put on developing competence at the college; through participating in doctorate programmes, increasing the number of publications especially in national and international journals and books, participating in international conferences and in academic debates, increasing the financial support from external sources etc. All teaching shall be based on research activities.

About 38% of the staff satisfy the requirements as associate professors (doctorate or similar, or higher) and 25 persons were full professors in 2002. Although low compared to the universities, the proportion is high compared to other colleges and is still increasing. Obviously, Lillehammer University College's long-range efforts towards building up competence are effective.

Even if the total number of research publications has decreased during recent years, the number is still very significant. One hundred and thirteen publications were reported. Seven articles were published in international journals with referees. Besides having its own value, the research activities contribute in making Lillehammer University College an even better institution for higher education. In addition, the research activities increase the level of knowledge and competence in the region where Lillehammer University College is sited.

*Committee for Research and Development,
Lillehammer University College
Martin Rønningen*

Bibliometri:

Forskningsfinansiering basert på kvantitet

- En dokumentasjonsvitenskapelig analyse

De statlige høyskolene skal på bakgrunn av forskningsproduksjon konkurrere om de samme pengene. Det vil si at totalsummen til de statlige høyskolars forskning blir den samme, men de skal fordeles etter produksjonstall. Forskningen blir med andre ord konkurranseutsatt og målet er å få mer forskning ut av hver krone.

Våren 2003 arbeider et utvalg med å finne hvilke indikatorer på forskning som skal benyttes og hvordan disse skal vektas i forhold til hverandre. Resultatet av utvalgets arbeid skal settes ut i livet den 1. januar 2004 og vil ha avgjørende betydning for den finansielle ramme til hver enkelt høyskole.

Flere statlige høyskoler har allerede innført lokale forskningsstimulerende tiltak for å øke produksjonen (Buskerud, Volda, Agder og Vestfold). De har bestemt hvilke publikasjonstyper som vil gi tildelinger for den enkelte forsker. De forskjellige publikasjonstyper vektas forskjellig og gir ulik uttelling - en vitenskapelig artikkel i et internasjonalt tidsskrift vil gi mer uttelling enn et foredrag ved en konferanse. De forskjellige høyskoler har vektet de forskjellige publikasjonstypene forskjellig.

Det er knyttet stor spenning til hvilke konsekvenser modellen vil få for den enkelte høyskole.

Ut fra den forskningsproduksjon som rapporteres inn til departementet for 2002 har jeg forsøkt å simulere hvordan dette kan slå ut for den enkelte høyskole. Endel av forutsetningene er selvsagt usikre. Det er ikke avklart hvordan departementet vil innføre finansieringsordningen. Vil de velge et "indeksår" (f. eks. 2002) og alle produksjonsbevegelser vil vurderes etter dette, eller vil finansieringen likestille alle høyskoler uavhengig av historisk tildeling. Skal finansieringen baseres på ett års produksjon eller gjennomsnittet av f.eks. de siste tre år. Denne undersøkelsen simulerer en modell hvor høyskolene likestilles uavhengig av historien og et års forskningsproduksjon danner grunnlaget for ett års budsjett. Hensikten med artikkelen er ikke å spå framtida med størst mulig nøyaktighet, men å vise et scenario for en "resultatbasert omfordeling" (RBO) av finansieringen og ikke minst hvilke svakheter et slikt system kan innebære.

Valg av indikatorer

De siste årene har alle høyskoler rapportert inn antall publiseringer innen syv velkjente dokumentformer. Forskningsproduksjon har mange ansikter. De forskjellige systemer for registrering av forskningsdokumentasjon i Norge har over 60 forskjellige kategorier. Departementet åpner også for innmelding av flere dokumentasjonsformer enn de syv foregående - særlig med henblikk på kunsthøgskoler.

Innrapporteringen har foreløpig ikke hatt noen direkte innvirkning på finansiering, men med St.meld. 27 (2000-2001) "Gjør din plikt - krev din rett" står det - *Et alternativ for å premiere kvalitet er å tildele en del av forskningsmidlene på bakgrunn av en incentivbasert beregningsmodell med kvantitative indikatorer. Selv om det er måletekniske problemer knyttet til dette, mener departementet at det kan utarbeides modeller som fanger opp ulikhet i forskningsmengde og - kvalitet mellom institusjonene* (s.64). Ved å velge de syv publiseringskategorier for denne simuleringen antar jeg at de gir et uttrykk for den samlede forskningsproduksjon i tillegg til at de er lett tilgjengelige. Det produseres vitenskapelige arbeider ved høyskolene som ikke faller inn i disse kategoriene - doktorgradsavhandlinger, vitenskapelig artikkel uten fagfellevurdering med mer - uten at dette nødvendigvis har dårligere kvalitet.

Vekting av dokumentasjonstyper

Hvor stor uttelling skal de forskjellige dokumentasjonsformer ha? Innen den bibliometriske litteraturen finner en mange forskjellige måter å veie forskningsproduksjon. En stor norsk undersøkelse utgitt i 1991 tok for seg vitenskapelig publisering ved norske universitet. Problemene med hvor mye hver enkelt publikasjonsform skulle vektas ble synliggjort i undersøkelsen, men utgangspunktet var følgende: tidsskriftsartikkel = 1, artikkel i bok = 1, bok = 2-6 (avhengig av bokens natur, antall sider og forfatterskap/redaktørrolle) og rapport = 1-6 (Dr. avhandling = 6). Forfatteren gikk gjennom hver enkelt referanse og vektet publikasjonene etter de fakta referansene inneholdt. Dette viser vanskelighetene med kategorisk vekting av en uensartet materie. Gjennomgang av primærdokumentene hadde trolig gjort det enda mer komplisert, fordi referanser er konstruert med tanke på fysisk beskrivelse, gjenfinning og innholdsbeskrivelse - og ikke etter produktivitet.

Like fullt er det noen høyskoler som har innført lokale incentivordninger med vekting av dokumentasjonsformer for å øke antallet publiseringer. Det er interessant at vektingen er forskjellig fra høyskole til høyskole og dette skyldes muligens at ingen høyskoler har lik fagsammensetting. Høyskolene i Buskerud og Volda er trukket fram som eksempler på vektingen - sammen med den vektingen som er benyttet i undersøkelsen (se tabell 1).

Svakheten ved et slikt vektingsprinsipp er at den ikke reflekterer de publiseringstradisjoner som de forskjellige fagfelt har. Naturvitenskapelige og medisinske fag benytter i stor grad tidsskriftsartikkelen som dokumentform, mens humanistiske fag tradisjonelt benytter boka. Publiserings-

Tabell 1: Vekting av dokumenttyper

Dokumenttype	Buskerud	Volda	Benyttet vekting
1. Artikler i int. vitenskapelige tidsskrifter med referee	200	200	200
2. Artikler i nasj. vitenskapelige tidsskrifter med referee	150	200	150
3. Faglige bøker/ lærebøker utgitt på forlag	150	400	200
4. Kapitler i faglige bøker/lærebøker utgitt på forlag	50	100	50
5. Andre vitenskapelige rapporter ved institusjonen	60	200	50
6. Andre vitenskapelige rapporter utgitt utenfor institusjonen	-	-	50
7. Foredrag ved vitenskapelige konferanser	20-200	40	30

(Vektingen er harmonisert for å forenkle sammenligning)

hyppigheten vil trolig også være avhengig av fagets egenart. Ved samme type vekting på alle fag overser man de forskjeller mellom fagfeltene som er behørig dokumentert i den bibliometriske litteraturen.

Publiseringstall og simulering av finansiering

I tillegg til vekting av forskjellige dokumentasjonsformer vil høgskolenes publiseringstall sammen med et bevilget beløp danne grunnlag for en simuleringsmodell for resultatbasert omfordeling. Det er interessant å se hvilket bidrag høgskolene kommer med og selv innen den akademiske verden er posisjonering i forhold til andre en ryggmargsrefleks - selv om tanke nr. to er at det nødvendigvis ikke er sammenlignbare størrelser.

Ved hjelp av Forskdok og velvillige krefter ved de statlige høgskoler var det mulig å innhente tall fra alle høgskoler. Sammen med departementets "Orientering om forslag til statsbudsjett for 2003" kunne tabell 2 konstrueres. (Se side 8)

Ikke uventet har de store høgskolene jevnt over flere publikasjoner enn de små. Det er imidlertid tankevekkende at enkelte høgskoler har relativt høye publiseringverdier sett i forhold til antall ansatte med førstekompetanse. Ut fra vektingstabellen vil de forskjellige statlige høgskoler få følgende tildeling basert på forskningsproduksjon for 2002, men med bevilgningen benyttet i 2003 for "resultatbasert finansiering". Summen som fordeles er kr. 292 539 002 den samme sum som departementet la til grunn for RBO for 2003 (etter kriteriene Eksterne oppdrag, antall førstestillinger og studiepoeng). Se tabell 3.

Tabell 3: Simulert tildeling basert på publiseringer

Høgskole	Faktisk tildeling 2003	Simulert tildeling	Differanse +/-	%
HiStavanger	28 707 601	40 070 382	11 362 781	40 %
HiOslo	27 988 748	50 631 930	22 643 182	81 %
HiAgder	26 738 710	33 141 409	6 402 699	24 %
HiSør-Trøndelag	17 935 028	13 792 578	-4 142 450	-23 %
HiTelemark	16 679 971	15 249 344	-1 430 627	-9 %
HiHedmark	10 869 400	12 046 328	1 176 928	11 %
HiBodø	14 645 429	11 168 533	-3 476 896	-24 %
HiBergen	16 010 039	10 010 592	-5 999 447	-37 %
HiVolda	8 301 533	9 272 871	971 338	12 %
HiØstfold	12 992 809	10 832 357	-2 160 452	-17 %
HiVestfold	11 687 709	13 671 181	1 983 472	17 %
HiLillehammer	12 175 371	5 911 105	-6 264 266	-51 %
HiNord-Trøndelag	10 638 336	7 078 385	-3 559 951	-33 %
HiSogn og Fjordane	9 197 127	14 026 034	4 828 907	53 %
HiMolde	4 162 485	6 788 899	2 626 414	63 %
HiFinnmark	7 883 686	5 808 384	-2 075 302	-26 %
HiBuskerud	10 372 167	6 928 973	-3 443 194	-33 %
HiAkershus	6 341 144	5 388 164	-952 980	-15 %
HiNarvik	5 653 202	3 380 442	-2 272 760	-40 %
HiGjøvik	4 600 864	3 184 339	-1 416 525	-31 %
HiTromsø	7 503 724	2 848 163	-4 655 561	-62 %
HiStord/Haugesund	10 961 610	1 989 045	-8 972 565	-82 %
HiNesna	2 898 100	1 615 515	-1 282 585	-44 %
Samisk høgskole	1 298 521	420 221	-878 300	-68 %
HiÅlesund	3 716 980	2 540 001	-1 176 979	-32 %
HiHarstad	2 578 7080	4 743 825	2 165 117	84 %

Tabell 2: Publiseringstall fordelt på statlige høyskoler

Høgskole	Artikler i inter- nasjonale vitensk. tids.	Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter	Faglige bøker/ lære- bøker	Kapitler i faglige bøker/lære- bøker	Andre vit.- skapelige rapporter ved institusjonen	Andre vit.- skapelige rapporter utg. utenfor instit.	Foredrag ved vit.- skapelige konferanser	Totalt antall publiseringer	Antall førstestillinger
HiStavanger	88	20	44	50	35	40	242	519	168
HiOslo*	66	20	71	72	63	*	569**	861	156
HiAgder	67	15	43	86	39	14	143	407	167
HiSør-Trøndelag	18	12	10	20	30	23	124	237	82
HiTelemark	27	12	19	12	36	13	76	195	90
HiHedmark	16	0	18	21	39	14	80	188	46
HiBodø	18	4	12	12	56	11	47	160	62
HiBergen	16	6	9	7	21	33	59	151	73
HiVolda	8	7	18	9	21	22	36	121	46
HiØstfold	9	3	34	11	10	6	40	113	67
HiVestfold	3	23	29	46	17	10	38	166	38
HiLillehammer	4	1	8	10	31	4	51	109	63
HiNord-Trøndelag	12	2	5	1	68	2	11	101	51
HiSogn og Fjord.	15	24	14	20	32	19	69	193	43
HiMolde	17	1	5	10	21	6	29	89	23
HiFinnmark	7	4	8	8	23	4	29	83	36
HiBuskerud	14	4	11	4	18	0	24	75	46
HiAkershus	11	3	4	1	4	24	29	76	28
HiNarvik	10	0	1	3	20	0	9	43	36
HiGjøvik	7	3	1	2	17	1	12	43	22
HiTromsø	1	2	9	0	1	5	15	33	24
HStord/Haugesund	5	0	1	0	2	10	11	29	29
HiNesna	0	3	3	0	4	3	11	24	14
Samisk høyskole	0	1	0	2	0	1	5	9	7
HiÅlesund	6	0	4	0	3	3	14	30	14
HiHarstad	10	4	1	5	15	4	36	75	8
Totalt ant. publ.	455	174	382	412	626	272	1809	4130	1439
Beløp pr. publ.	186765	140074	186765	46691	46691	46691	28015		

* Denne kategorien er ikke registrert ved HiOslo.

**Foredrag HiOslo: Tallet gjenspeiler alle foredrag ved konferanser - ikke bare vitenskapelige

Ved å halvere f.eks. vektingen på bøker forandres sluttsummen for hver enkelt høyskole besynderlig lite. Uansett hvor mye man vektet de forskjellige publiseringsformer - det mest utslagsgivende er produksjonstallene. Et tydelig trekk er at de få store høyskolene vil få betydelige påslag, mens de små - med noen få unntak - vil til dels få kraftige nedskjæringer. Nærmest dramatisk er det for Høyskolen Stord/Haugesund, Høyskolen i Lillehammer, Høyskolen i Tromsø og Samisk høyskole. Av de 26 høyskolene er det 17 som opplever en nedgang, mens de andre 9 profiterer i denne modellen. Men hva med data-kvaliteten?

Hva skjuler seg bak tallene?

Det ville være en for stor oppgave å analysere alle 4130 oppgitte dokumenter som de statlige høyskoler har produsert i 2002, så jeg har sett nærmere på de 174 referansene innen kategorien "Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter". Forskdok har i samarbeid med UFD kommet fram til at det er kun "Artikkel i nasjonalt vitenskapelig tidsskrift med referee" som skal medregnes i denne kategorien. Med "referee" menes et tidsskrift som har fagfellevurdering (av spesialister utenfor redaksjonen - gjerne anonymt) av artikler som vurderes publisert som fast prosedyre. ("Refereed"/"peer reviewed" og fagfellevurdering er synonymt, mens kun redaksjonell vurdering er kun "reviewed"). Kategorien kan forstås på minst to måter - selve artikkelen er fagfellevurdert eller at artikkelen er publisert i et tidsskrift som har fagfellevurdering. De fleste tidsskrifter er oppdelt i flere seksjoner som hovedartikler, kommentar, debatt, brev til redaktør og bokenmeldelser. I den hverdagslige omtale benytter en gjerne "artikkel" om alle disse bidrag - man mener gjerne artikkel som fysisk form og ikke som genre. I departementets taksonomi er det trolig den fagfellevurderte artikkel som menes. Dette

for å skille ut den antatte arbeidsmengde som ligger bak en fagfellevurdert artikkel. Hvor mange av de oppgitte dokumentene er fagfellevurdert?

Bak de 174 referansene skjuler det seg ca. 130 dokumenter fordelt på ca. 60 tidsskrifter - to forfattere fra to høyskoler har sammen skrevet en artikkel i tillegg til overrapportering av 43 artikler til departementet. Av de ca. 130 dokumentene kunne en allerede på tittelnivå eliminere 13 dokumenter. Titlene avslørte at det var minst 11 bokenmeldelser og to ledere i utvalget. Tilbake var det ca. 55 tidsskrifter som måtte undersøkes om hvorvidt de hadde en fagfellevurdering. Det finnes i dag ingen gode oppslagsverk eller kilder som forteller noe om tidsskrifters redaksjonelle kvalitetssystemer. "Ulrich's periodicals directory" (et oppslagverk over verdens tidsskrifter) viser seg å inneholde mange feil og er ikke etterrettelig på om tidsskrifter har fagfellevurdering eller ikke. Nasjonalbibliotekets NORART (Norske tidsskriftsartikler) inneholder heller ikke dokumentasjon om dette. Etter kontakt med de forskjellige tidsskriftredaksjoner og ved lesing av tidsskriftenes forfatterinstruksjon kunne 21 tidsskrift elimineres som fagfelleorgan (De fleste var fagforeningsorgan eller bransjeblad).

52 artikler stod tilbake etter avskallingen fordelt på 29 tidsskrifter med fagfellevurdering på hovedartikler. Omfanget av de resterende artiklene var fra én side til 42 sider. Utvalget måtte nå eksamineres på dokumentnivå - var "artiklene" fagfellevurdert?

Etter den siste avskalling viser det seg at av de 174 innrapporterte arbeidene er det kun 40 artikler som kan kategoriseres som fagfellevurdert (se tabell 4a).

I tillegg var det flere artikler som hadde påskriften "bearbeidet versjon av en tidligere" - uten at det ble systematisk talt opp.

Hvis man velger å tolke artikkel som et hvilket som helst type artikkel (bokenmeldelse, leder, debatt mm) i et fagfellevurdert tidsskrift vil man få oversikt som vises i tabell 4b (se neste side).

Tabell 4a: Datakvalitet innen kategorien "Artikkel i nasjonalt vit. tidsskrift"

Type misforhold mellom rapporterte tall og faktiske nasj. ref. vit. artikler	Antall ref.
Ant. artikler rapportert til departementet fra statlige høyskoler	174
÷ Referanser fra HiOslo*	20
÷ Høyskoler rapporterte inn andre tidsskr. kategorier sammen med den etterspurte	43
÷ Artikkel i internasjonalt vitensk. tidsskrift med referee	1
÷ Antall ref. som viser til kap. i bøker	4 (hvorav 2 refereed)
÷ Antall dobbelttelling grunnet flerforfatterskap mellom avd. på samme høyskole	2
÷ Bokenmeldelser, lederartikler, kommentar, debatt	20 (hvorav 3 refereed)
÷ Artikler i tidsskrifter uten referee-ordning	32
÷ Antall artikler som ikke har gjennomgått refereebehandling i referee-tidsskrifter	12
= Det faktiske antall fagfellevurderte artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter	40

* HiOslo klarte ikke å rekonstruere hvilke artikler som hadde inngått i deres rapportering til UFD.

Tabell 4b: Datakvalitet innen kategorien "Artikkel i nasjonalt vit. tidsskrift"

	Antall dokumenter
Antall artikler rapportert til departementet fra statlige høgschooler	174
÷ Referanser fra HiOslo	20
÷ Antall dobbeltellinger grunnet flerforfatterskap	2
÷ Andre publ.kategorier (populærvitenskapelig mm)	43
÷ Ant. dokumenter i tidsskrift uten fagfellevurdering	36
= Ant. dokumenter i tidsskrifter med fagfellevurdering	73

Undersøkelsen viser at departementet ikke får de tall de etterspør. Det kan skyldes flere faktorer blant annet at noen høgschooler baserer kategoriseringen på forskernes egenrapportering og/eller at departementets taksonomi er uklar. En mindre grundig undersøkelse av andre kategorier som departementet etterspør, forsterker inntrykket av uklart grunnlagsmateriale.

I kategorien "Artikler i internasjonalt vitenskapelig tidsskrift uten referee" finner vi tidsskriftsartikler som ved eksaminering er fagfellevurderte artikler. Feilkategorisering kan slå begge veier. Denne kategorien har ikke tidligere blitt rapportert til departementet. Det må nevnes at det er enkelte høgschooler som har gode rutiner og meget god kvalitetskontroll på innrapporterte tall og at dette ser ut til å gi systematiske forskjeller mellom høgschoolene i alle syv kategorier som er behandlet her.

Et mer overordnet spørsmål er om departementets taksonomi yter forskningen rettferdighet. Flere av de dokumentene som ikke kommer inn under noen kategorier har et omfang og innhold som viser at det er lagt ned en betydelig arbeidsinnsats. En åpenbar svakhet ved bruk av bibliometriske forskningsindikatorer er at forskningen blir vurdert etter hvilket omslag publikasjonen har og ikke etter det reelle innhold. Dypdykket på dokumentnivå viser også at

flere av dokumentene som innfridde kategorikravet var omarbeidede utgaver av tidligere publisert materiale eller til og med arbeider som kun hadde en ny drakt. Risikerer vi å få et finansieringssystem som er basert på keiserens nye klær?

Det vil være en del utenforliggende økonomiske konsekvenser av en ny finansieringsordning basert på bibliometriske målinger. Det vil oppmuntre til en høy dokumentproduksjon, men kreativiteten og originaliteten i forskningen vil muligens ikke øke tilsvarende. Forskningen vil heller hemmes av alle de likelydende arbeider som skal kjøpes inn, registreres, lagres, leses, vurderes og forkastes for å holde tritt med forskningsfronten. En annet moment er hva som vil skje med fag- og bransjetidsskrifter hvis disse faller utenfor gyldige indikatorer eller blir vektet som mindreverdige.

Forskningsproduksjon bør evalueres og spørsmålet er om de kvantitative metoder er gode nok indikatorer til dette formålet, men en må kanskje innom dualitetens motstykke - kvalitetsvurderingen. Skal tro om ikke matematikken er et for presist språk for kreativitet, originalitet og kvalitet?

Sigbjørn Hernes
biblioteksleder

Konferanser og andre arrangementer i HiLs regi i 2002

Norden, Australia og hjem igjen

Et reisende seminar om fleksibel undervisning ble arrangert 25. januar – 10. februar 2002. Målet var å gjennomføre et reisende seminar og i etterkant skrive en rapport som kunne bidra til den nordiske utviklingen av fleksible universitets – og høgskolestudier og styrke det nordiske samarbeidet på feltet. 65 personer fra UH-sektoren i Sverige og Norge søkte om å delta. Av disse ble 43 personer plukket ut til å delta på seminaret som besøkte 8 universiteter på den australske østkysten. I tillegg til universitetsbesøk ble det arrangert interne seminarer og evalueringer underveis. Rapporten fra “Norden, Australia og hjem igjen” er publisert i SOFFs skriftserie 2/2003. Det reisende seminaret var støttet økonomisk av SOFF og DISTUM.

Våken bilist

Statens vegvesen har i en årrekke kjørt kampanjen ”hold avstand i trafikken”. Som et ledd i planleggingen av en ny kampanje arrangerte Statens vegvesen i Oppland på vegne av sentrale trafikkmyndigheter et seminar med tittelen ”våken bilist”. Seminarets mål var å samle fagfolk slik at Statens vegvesen kunne få bedre kunnskap om dette viktige temaet i det videre arbeidet med å bekjempe trafikkulykker. Til seminaret kom eksperter innenfor en rekke profesjoner som arbeider med søvnproblematikk. Seminaret samlet 33 deltakere og ble arrangert på høgskolen 21. mars med Senter for livslang lærings som teknisk arrangør.

Toppidrett og utdanning - et nødvendig samspill

Høgskolen arrangeret en nasjonalt konferanse i samarbeid med Olympiatoppen omkring temaet toppidrett og utdanning 16. - 17. april. Bidragsyttere var sentrale navn fra idretten, både utøvere og ledere, samt representanter fra det offentlige og det private utdanningssystem. Konferansen samlet 110 deltakere fra både idretten og utdanningssystemet.

Landskonferansen i skolebasert vurdering

Høgskolen i Lillehammer har av Læringssenteret fått i oppdrag å lede et nasjonalt nettverk i skolebasert vurdering, og konferansen var et ledd i dette arbeidet. Konferansen hadde som mål å presentere, kommentere og vurdere erfaringer med skolebasert vurdering, men også å rette blikket framover for å kunne si noe om hva denne allsidige erfaringen kan si oss om framtidens utfordringer.

I tillegg til inviterte foredragsholdere var konferansen bygget opp omkring parallelle sesjoner, hvor deltakere med praktisk erfaring fra skolevurdering/skolebasert vurdering fikk mulighet til å presentere sine erfaringer. Konferansen skjedde i samarbeid med Bedre Skole. Konferansen ble arrangert på høgskolen og hadde 310 deltakere. 16. - 17. september.

Trygdeforskningsseminaret 2002

Høgskolen v/Avdeling for helse- og sosialfag var på nytt vertskap og arrangør for det årlige møtestedet for trygdeforskere - Trygdeforskningsseminaret. Seminaret foregikk 5. - 6. desember, på høgskolen første dag og på Quality Hotel Hafjell dagen etter. På seminaret deltok 90 forskere og fagpersoner innenfor trygdefaget. Temaer på seminaret var bl.a. pensjonsreformer og det inkluderende arbeidsliv. 95 deltakere.

Forskningsutvalget

Mandat

Forskningsutvalget skal:

- Legge fram forslag til retningslinjer for høgskolens forskningspolicy og forskningsorganisasjon med utgangspunkt i høgskolens og de enkelte fag- og forskningsmiljøers programformuleringer.
- Holde seg orientert om forskningsprogram og -områder som høgskolen bør markere seg innenfor og stimulere til virksomhet innenfor disse områdene.
- Fremme veiledning og evaluering i forbindelse med høgskolens forskningsvirksomhet.
- Legge til rette for etablering av doktorgradskurser lokalisert til HiL og skape et forum for doktorgradsstudentene.
- Sikre gode rutiner for intern informasjon om forskningsspørsmål.
- På styrets vegne disponere midlene som høgskolen stiller til rådighet for styrking av forskningsvirksomhet, herunder fordele høgskolens vikarstipendmidler etter retningslinjer fastsatt av styret. Utvalget har ansvar for at midlene nyttes i tråd med høgskolens forskningspolitikk.
- På styrets vegne gi støtte til publisering og distribusjon av forskningsrapporter, avhandlinger og vitenskapelige artikler. D.v.s. de av høgskolens kunnskapsprodukter som primært er rettet mot det øvrige vitenskapelige miljø, nasjonalt og internasjonalt.
- Holde oversikt over og gi ut kataloger som viser hva som er publisert og hvilke forskningsprosjekter det arbeides med ved høgskolen.
- Sørge for at det utarbeides en årsrapport om forskningsvirksomheten.

- Spesielt holde seg orientert om forskningen ved Østlandsforskning, og vurdere om det bør tas initiativ til samarbeid.
- Trekke opp retningslinjer for utviklingen av IKT som infrastruktur for forskning, forskningsformidling og markedsføring av forskning.

Sammensetning

Utvalgets leder (vitenskapelig ansatt), 1 rep. for de vitenskapelig ansatte ved hver avdeling og ved Filmskolen, 2 rep. for studentene. Alle medlemmene unntatt leder, har personlige vararepresentanter. Studentrepresentantene velges for 1 år, de øvrige 2 år. Direktør for Østlandsforskning kan møte som observatør ved behandlingen av forskningsstrategiske saker. Leder utpekes av rektor. De øvrige velges av dem de representerer. Utvalget velger selv nestleder.

Representanter studieåret 2002-2003

Martin Rønningen (leder)
Einar Strumse (nestleder)
Jan Anders Diesen
Håvard Teigen
Harald Thuen
Leif Ericsson (studentrepresentant)
Maj-Kristin Johansen (studentrepresentant)

Sekretær: *Lars Bærøe*

Del B

Presentasjon av FoU-virksomheten
ved de respektive enhetene

Helse- og sosialforskning

Avdeling for helse- og sosialfag

Kontaktperson: Einar Strumse (dekanus). Tlf. 61 28 80 50. E-post: Einar.Strumse@hil.no

Avdeling for helse- og sosialfag (AHS) har et allsidig sammensatt fagpersonale, og ser det derfor som viktig å operere med en mangefasettert FoU-virksomhet – fra internasjonal og nasjonal publisering i anerkjente fagtidsskrifter, via læreverk til utvikling av pedagogiske verktøy knyttet til praksisorientert undervisning. Avdelingen har aktive FoU-grupper innen temaene Oppvekst og sosialisering og Forskning om funksjonshemmede. Andre områder hvor FoU-virksomheten er stor er Profesjons- og utdanningsforskning og Trygdeforskning.

Forskningsfelt

Oppvekst og sosialisering

HiL har knutepunktfunksjon på området Oppvekst og sosialisering, og denne forvaltes av avdeling for helse og sosialfag. Avdelingen har etablert nettverks-samarbeid med andre høyskoler for å forvalte og utvikle denne funksjonen, blant annet gjennom årlige nettverkskonferanser. Området er tverrfaglig profilert og belyser blant annet samfunnsutviklingens, sosialpolitikken, medienes, familiens og hjelpe-apparatets rolle for barns og unges oppvekst og sosialisering. FoU-gruppen driver løpende seminarer hvor ulike prosjekter innen området blir presentert.

Forskning om funksjonshemmede

Det har gjennom mange år vært gjort omfattende forskning om funksjonshemmede ved AHS. Siden 1996 har ansatte ved avdelingen kontinuerlig hatt eksternt finansierte forskningsprosjekter knyttet til temaet. FoU-gruppa gjennomfører jevnlig møter og seminar med eksterne forelesere. Ved siden av slik virksomhet vil man våren 2003 ta initiativ til samarbeid med praksisfeltet i regionen om FoU-prosjekter.

Tidligere har en FoU-gruppe vært aktiv innen sosialpolitikkområdet, og det er nå under etablering en forskningsgruppe innen temaet "Omstilling og

fornyning i offentlig sektor." Denne gruppa vil være opptatt av såvel offentlig politikk generelt som av sosialpolitikk spesielt.

Stipendiater som arbeider med doktorgrad

AHS har for tiden en stipendiat innen området oppvekst og sosialisering, som gjennomfører et doktorgradsarbeid om barn med psykisk syke foreldre. Dette stipendiet avsluttes i løpet av juli 2003. Videre har avdelingen hatt en forskningsrådfinansiert stipendiat, Elisabeth Fransson i perioden 1998 – 2002 på doktorgradsarbeidet Når omsorgen tar slutt.

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2002

Avdelingen har høy kompetanse på en lang rekke fagområder. De områdene som har flest fagpersoner på tvers av alle stillingskategorier er sosialt arbeid (12), pedagogikk (11), barnevern/sosialpedagogikk (9) og sosiologi (8). Dekningen er også god innen vernepleie, psykologi, psykiatri, organisasjon/ledelse.

Holder vi oss utelukkende til førstestillingskompetanse finner vi den største faglige tyngden innen sosiologiske (6) og psykologiske (5) emner. Blant de førstekompetente har syv personer doktorgrad.

Stillings-kategori	Antall stillinger	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Professor	6	5,2	2,3
Førsteamanuensis	9	9,0	4,0
Førstelektor	4	4,0	1,0
Høgskolelektor	11	10,5	2,5
Høgskolelærer	13	11,8	3,0
Stipendiat	1	1,0	1,0
Totalt	44	41,5	13,8

Eksternt finansierte prosjekter i 2002

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
I kryssilden mellom utdanning og praksisfeltets krav - en studie av sosiale konstruksjoner av profesjonelt handlingsgrunnlag	Norges forskningsråd	Pär Nygren
Kan omsorg effektiviseres?	Norges forskningsråd	Rolf Rønning
Fra konsensus til konflikt og variasjon? Om alminneliggjøringen av brukerstyrt personlig assistanse	Norges forskningsråd	Ole Petter Askheim

Publiserte arbeider i 2002

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter m/fagfellevurdering

- Leonardsen Dag. The impossible case of Japan. The Australian and New Zealand journal of criminology 2002; 35(2): 203-229.
- Rønning Rolf. In defence of care : the importance of care as a positive concept. Quality in Ageing : Policy, Practice and Research 2002; 3(4):34-43.
- Watten Reidulf G., Hellandsjø E. T., Foxcroft D. R., Ingebrigtsen Jan Erik, Relling G. Teenage alcohol and intoxication debut : the impact of family socialization factors, living area and participation in organized sports. Alcohol and Alcoholism 2002; 37(1):74-80.

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter uten fagfellevurdering

- Nygren Pär. Bruk av faglige standarder i sosialfaglige utredninger av barn og familier. Tidsskrift for social forskning 2002; 3(5):18-35.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter uten fagfellevurdering

- Askheim Ole Petter. Personlig assistanse for funksjonshemmede - en nyskapning i den norske velferdsstaten. Tidsskrift for velferdsforskning 2002; 5(1):2-14.
- Indrebø Astri Müller. Fra fokus på mobbing til sosialt miljø. Skolepsykologi 2002; 37(5):1.
- Ohnstad Bente. Personvern og taushetsplikt i PP-tjenesten. Skolepsykologi : Tidsskrift for pedagogisk-psykologisk tjeneste 2002; 37(4):3-16.
- Watten Reidulf G., Watten Veslemøy P., Flagestad Tore, Dragset Brit-Gurli, Øye Hjørdis, Nydal Karin. Fødselsdagen og skoleproblemer. Spesialpedagogikk 2002; 67(7):2-8.

Faglige bøker/ lærebøker utgitt på forlag

- Ohnstad Bente, Befring AK, Grytten NJ (red.). Jus for leger. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2002: 558 s.
- Ohnstad Bente. Rettigheter og plikter etter ny helselovgivning. Bergen: Fagbokforlaget, 2002: 287 s.
- Øvrelid Bjarne. Mønstre i velferdsstatens stemmer : regelanvendelse, skjønnsutøvelse og livsutfoldelse. Oslo: Abstrakt forlag, 2002.

Kapitler i faglige bøker/lærebøker utgitt på forlag

- Ohnstad Bente. Helsepersonelloven. I: Anestesisykepleier Inger Liv Hovind (red.). Akribe forlag, 2002: 28-39.
- Vaagland Jorid, Fauske Halvor. Barne- og ungdomskulturer. Utviklingstrekk i barn og unges kulturelle deltakelse. I: Bjørkås, S (red.). Kulturproduksjon, distribusjon og konsum. Høyskoleforlaget, 2002: 145-71.
- Fransson Elisabeth. Moderskap : en inngang til det nye livet : et diskursanalytisk perspektiv. I: Backe-Hansen Elisabeth, (red.). Barn utenfor hjemmet : flytting i barnevernets regi. Oslo: Gyldendal, 2002.

Andre vitenskapelige rapporter ved institusjonen

- Begg Ingvild Sigstad. The right to participation : how is this right being met in Norway? I: Begg Ingvild Sigstad. The right to participation : how is this right being met in Norway? Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Arbeidsnotat; 2002:130) 24 s.
- Begg Ingvild Sigstad, Bregnballe Anne, Johansen Astrid Smedsrud, Leonardsen Dag, Qureshi Naushad Ali, Øvrelid Bjarne. Fra reproduksjon til læring : erfaringer fra 'mapper' som lærings- og evalueringsform på 1.år ved Avdeling for helse- og sosialfag. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Arbeidsnotat; 2002:138) 45 s.
- Eriksen Håkon Glommen. Fornuft og natur : en presentasjon og drøftelse av John McDowell's forståelse av fornuft og natur i boka Mind and world. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Arbeidsnotat; 2002:132) 19 s.
- Eriksen Håkon Glommen. Rett, rettferdighet og rettslige vurderinger : kritikk av Torstein Eckhoffs rettsfilosofi og drøftelse av alternative standpunkter hentet fra klassisk naturretsfilosofi. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Arbeidsnotat; 2002:131) 21 s.
- Gustafson Erni. Samtal om samtal : dialog, metadiolog og attentativitet : gruppvægleddning som profesjonsforberedende ferdighetstraining i barnevernspedagogik-utbildningens sjette semester. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Forskningsrapport; 2002:91) 41s.
- Leonardsen Dag. Forklaring av sosiale fenomen som et fag-didaktisk problem. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Arbeidsnotat; 2002:134) 13 s.
- Nøhr Øyvind. Like blid og tilfreds - uansett : en vurdering av hjemmetjenestene i Lillehammer kommune. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Arbeidsnotat; 2002:133) 79 s.
- Nøhr Øyvind. TT-ordningen - velment tjeneste på tilfeldig basis? : en evaluering av transportbetydningen for forflytningshemmede i Oppland. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Forskningsrapport; 2002:96) 107 s.
- Nygren Pär, Nilsen Sigrun. Studentbasert feed-back mellom utdanningsinstitusjon og praksisfelt : en rapport fra 'I kryssilden mellom utdanning og praksisfeltets krav'. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Arbeidsnotat; 2002:139)
- Rønning Rolf, Solheim, Liv Johanne. Velferdsmodeller og trykkesystemer i komparativt perspektiv. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Arbeidsnotat; 2002:140) 19 s.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt utenfor institusjonen

- Fritze Yvonne, Haugsbakk Geir, Rønning Rolf (red.). Fleksibilitet som utfordring : noen erfaringer og refleksjoner. Tromsø: SOFF - Sentralorganet for fleksibel læring i høgre utdanning, 2002. (SOFF rapport; 2002:1) 198 s.

- Nilsen Sigrun, Prøis Lisa Ormset. Fra krisesenter til eget lokalmiljø. Oslo: Oslo krisesenter, 2002: 80 s.

Kapittel i faglig bok eller rapport utgitt av institusjon, forening o.a.

- Askheim Ole Petter. Brukerstyrt personlig assistanse for mennesker med utviklingshemming - muligheter og dilemmaer. I: Helgheim Marit (red.): Kunnskap - erfaring - visjonar: meistring gjev livskvalitet : 20 års jubileum for studiesenter Sandane 21.-22.09.2001. Sandane: Høgskulen i Sogn og Fjordane, 2002. (Rapport; 2002:1) 90-110.
- Askheim Ole Petter. Det tvetydige empowerment-begrepet. Konsekvenser og dilemmaer for arbeidet med funksjonshemmede. I: Helgheim, Marit (red.). Kunnskap - erfaring - visjonar: meistring gjev livskvalitet : 20 års jubileum for studiesenter Sandane 21.-22.09.2001. Sandane: Høgskulen i Sogn og Fjordane, 2002. (Rapport; 2002:1) 111-130.
- Bergsvendsen Trond, Dybvik Bjarne, Nilsen Astrid Holmgren, Johansen Astrid Smedsrud, Kollstad Marit. Utvikling og utprøving av pedagogisk modell for studentbasert feed-back som erfaringsutveksling mellom grunnutdanning og praksisfelt. I: Nygren Pär, Nilsen Sigrun. Studentbasert feed-back mellom utdanningsinstitusjon og praksisfelt : en rapport fra "I kryssilden mellom utdanning og praksisfeltets krav". Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Arbeidsnotat; 2002:139) 11-28.
- Rønning Rolf. Brukergrensesnittet og bestillerkompetanse. I: Fritze Yvonne, Haugsbakk Geir, Rønning Rolf, (red.). Fleksibilitet som utfordring : noen erfaringer og refleksjoner. Tromsø: SOFF, 2002. (SOFF-rapport; 2002:1) 183-196.

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Strumse Einar, Aarø Leif Edvard. Predicting subjective well being : the contributions from place attachment, landscape preferences and social support. I: Culture, quality of life and globalization : problems and challenges for the new millennium : proceedings. Corunna; Asociacion Galega de estudios e investigacion psicosocial, 2002: 343-4. (Foredrag ved int. vit. konferanse med publisert artikkel).
- Fransson Elisabeth. Kjønnede utflyttings- og overgangsprosesser. I: De eldste barnevernsbarna, arr. av Oslo kommune i samarbeid med Prosjekt ettervern. Lillehammer; Apr. 2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Fransson Elisabeth. Utflytting og overgangsprosesser. I: De eldste barnevernsbarna, arr. av Oslo kommune i samarbeid med Prosjekt ettervern. Lillehammer; Apr. 2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Halså Astrid. Everyday life in families with mental ill parents. I: Nordic network on disability research : 6th annual research conference. Reykjavik; Aug. 2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Kollstad Marit. Ung-utviklingshemmet-fritid : selvstendigjøring som problem og faglig utfordring i arbeid med unge med lettere utviklingshemming. I: The 6. Annual Research Conference of the Nordic Network on Disability Research. Reykjavik, Island; Aug. 2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Nilsen Sigrun, Prøis Lisa Ormset. Fra krisesenter til eget lokalmiljø : hva skal til for å reetablere kvinner med etnisk minoritetsbakgrunn som bryter ut av mishandlingsforhold? : paper. I: Våldets offer - vårt ansvar! : Nordisk konferens. Oslo krisesenter; Sep. 2002-Okt. 2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Rønning Rolf. Contracting out our grandmothers : will new organisational models improve the quality in home care? I: XV World Congress of Sociology. Brisbane, Australia; Jul. 2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Seltzer Wencke J. A critical analysis of family therapy : historical, present and future perspectives in theory and practice (plenary closing lecture). Subplenary session: Hearing childrens voices in the therapy room at the time of family crises and parental separation : presentation of a research project developed by a multidisciplinary team in a rural family therapy office in Norway (Kirkens familierådgivningskontor, Otta, Norway). I: Nordisk kongress i familieterapi. Island; Aug. 2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Seltzer Wencke J. Out of the ordinary in ordinary circumstances : voices of despair heard by children in the therapy room, at times of 'ordinary' parental separation. I: Nordisk kongress i familieterapi. Island; Aug. 2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Seltzer Wencke J. Violence in families, and white privilege. I: American Family Therapy Academy, Clinical research conference. Niagara Falls, Canada; Oct. 2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Askheim Ole Petter. Myndiggjøring og selvstendig liv - hvilke muligheter åpner brukerstyrt personlig assistanse? I: Norges forskningsråds dagkonferanse om kunnskapsstatus i forskningen om funksjonshemming. Voksenåsen; Mai 2002. (Foredrag ved nasjonal vit. konferanse uten publisering).
- Askheim Ole Petter. Profesjonell autonomi og brukermedvirkning : kommentar. I: Profesjonell yrkesutøvelse i velferdsstaten, seminar Norges forskningsråd. Oslo; Sep. 2002. (Foredrag ved nasjonal vit. konferanse uten publisering).
- Nygren Pär, Fauske Halvor. Kjerneverdier og ideologi i sosialt arbeid med barn, unge og familier : noen foreløpige resultater fra 'Kryssildprosjektets' analyser av konstitueringen av sosialarbeidere som profesjonelle subjekter : paper. I: Norges forskningsråds programkonferanse på KUPP-programmet (Kunnskapsutvikling i profesjonsutdanning og profesjonsutøvelse). Oslo; Nov. 2002. (Foredrag ved nasjonal vit. konferanse uten publisering).
- Strumse Einar. Oppfatninger av jordbruk og jordbrukslandskap hos lokalbefolkningen i Hedmark og Indre Sogn. I: Kulturminner, kulturlandskap og kulturisme : rapport fra seminar i Sogndal 27.-28. november 2000. Sogndal; Bergen museum, Høgskulen i Sogn og Fjordane, 2002: 26-42. (Foredrag ved nasjonal vit. konferanse med publisert artikkel).

Pedagogisk forskning

Seksjon for pedagogikk

Kontaktperson: *Stephen Dobson*. Tlf: 61 28 80 97 eller 957 53 959. E-post: Stephen.Dobson@hil.no

Fagstaben ved pedagogikk omfatter 13,5 stillinger inkludert 3 stipendiattstillinger. Forskningsvirksomheten er i dag særlig sentrert om fem områder: a) skoleevaluering og skoleutvikling, b) pedagogisk historie, c) mediepedagogikk, d) modernitet, e) spesialpedagogikk og f) pedagogisk filosofi. Sistnevnte området, som hadde en sterkere stilling på 80-tallet og frem til midten av 90-tallet, er nå i ferd med å markere seg tydeligere igjen.

På tvers av de ulike forskningsfeltene arbeides det med temaet "transformativ pedagogikk", som tegner til å kunne bli et mer sammenbindende begrep for forskningsvirksomheten i årene som kommer.

Forskningsfelt

a) Skoleevaluering og -utvikling

Tre prosjekter/arbeider står her sentralt (Lars Monsen, Bjørn Overland):

1. "Evaluering av samarbeidslæring i videregående skoler i Oppland." Prosjektet omfatter alle videregående skoler i Oppland og avsluttes i inneværende år. Oppland fylkeskommune har fra 2000 definert 'samarbeidslæring' som et satsingsområde og har drevet en omfattende kursvirksomhet for skoleledere, lærere og elever med bl.a. medvirkning fra Durham County i Canada. Evalueringen tar sikte på å kartlegge skolenes deltakelse i prosjektet og hvordan elever og lærere har deltatt i kursvirksomheten og om denne har ført til mer bruk av samarbeidslæring i de ulike fag det undervises i.
2. "Childrens Identity and Citizenship in Europe," er et SOCRATES prosjekt ledet av London Metropolitan University med deltakelse fra 18 land i og utenfor EU. Prosjektet startet i 1998 og i 2002 ble første fase avsluttet. Høsten 2002 startet fase 2 der Lars Monsen deltar i arbeidet med å utarbeide en europeisk MA-grad i citizenship education.

3. "Nasjonalt nettverk for skolebasert vurdering," støttet av Læringssenteret.

Lars Monsen er leder for nettverket og Bjørn Overland er prosjektmedarbeider. Prosjektet har deltakelse fra 11 høyskoler/universitet. I 2002 har Nettverket bygd opp en egen nettside for innsamling av materiale om skolebasert vurdering, og det har arrangert en nasjonal konferanse med mer enn 300 deltakere.

b) Pedagogisk historie

Feltet har i de senere år vært knyttet til to prosjekter/arbeider (Harald Thuen):

1. "Utdanning som nasjonsbygging" er et samarbeidsprosjekt mellom flere utdannings- og forskningsinstitusjoner. Målet for prosjektet er å studere utdanningens rolle i nasjonsbyggingen av Norge fra 1840-årene fram til i dag. Utviklingen følges gjennom ulike epoker, kunnskapsregimer, i norsk historie. Thuens prosjekt har vært knyttet til den første epoken, embetsmannsstansens utdanningspolitikk, der statens inntreden i allmueskolen har stått sentralt.
2. "Barneredningen i Norge 1820-1900", er et barndomshistorisk prosjekt som tar for seg framveksten og innholdet i den filantropiske barneredningen, barnevernets forhistorie, på 1800-tallet. Redningsanstaltens pedagogikk, konkretisert i eksempelet Toftes Gave på Helgøya, har stått sentralt i prosjektet. Prosjektet resulterte i Thuens doktoravhandling "I foreldrenes sted", som 2002 ble utgitt på Pax forlag.

c) Mediepedagogikk

Dette feltet består av flere prosjekter/arbeider (Yngve Nordkvelle, Kjell Askeland, Yvonne Fritze), blant annet disse to:

1. Stipendiat Yvonne Fritzes prosjekt som dreier seg om hvordan forskjellige undervisningsformer preges av det mediet de formidles gjennom, og hvordan aktørene utvikler kompenserende strategier for å simulere "levende" undervisning. Hun opererer ut fra en systemteoretisk kommunikasjonsteori, utviklet primært av Niklas Luhmann, og anvender det teoretiske fundament på empiriske studier av forelesninger, veiledningssituasjoner og eksamen.
2. Yngve Nordkvælle retter fokus mot didaktikk og dette begrepets rolle og funksjon i forhold til fjernundervisning. I en begrephistorisk analyse undersøker han hvordan didaktikk relaterer seg til dialektikk og retorikk. Han undersøker videre hvordan undervisningsteknologien kan forstås i forhold til didaktisk teori.

d) Modernitet

Miljøets forskning innen "modernitet/ postmodernitet og pedagogikk" er utviklet i forlengelsen av arbeidet med mellomfaget "pedagogikk og det moderne samfunn", som har vært et undervisningstilbud ved seksjonen siden 1990. Stephen Dobson og Øivind Haaland har i fellesskap utviklet forskjellige prosjekter innen rammen av "modernitet/postmodernitet og pedagogikk", som er nedfelt i flere forskningsrapporter i HiLs skriftserie, de siste er "Pedagogen, teksten og selvet – et innspill til en postmoderne pedagogikk" (Forskningsrapport nr. 48/ 2000) og "Melankoliens pedagogikk. En fortelling om kjærlighet og kunst" (Forskningsrapport nr. 49/2000)

Siden høsten 2000 har Dobson og Haaland arbeidet med prosjektet "Gambling – the self at risk." Prosjektet går fram til våren 2004.

e) Spesialpedagogikk

Innen det spesialpedagogiske feltet arbeider Egil Støfring særlig med spørsmål knyttet til kritisk perspektiv på spesialpedagogikk og refortolking av fagets kunnskapsgrunnlag. Han holder for tiden på med sammenlignende studier av spesialpedagogikk i Sør-Afrika og Norge, mellom annet ved dekonstruksjon og diskursanalyse. Videre er hans forskningsvirksomhet også knyttet til konsekvenser av bruk av informasjonsteknologi i utvikling av demokrati og medborgerskap, særlig til spørsmål vedrørende hemmende og fremmende effekter i forhold til funksjonshemming.

Stipendiater som arbeider med doktorgrad

Seksjonen har 3 doktorgradsstipendiater:

- Yvonne Fritze som arbeider med et tema innen mediepedagogikk. Stipendiatperioden avsluttes høsten 2003.
- Jenny Steinnes som arbeider med tema innen skoleevaluering og dekonstruksjon. Stipendiatperioden startet høsten 2002.
- Rune Hausstätter som arbeider med tema innen spesialpedagogikk og marginalisering. Stipendiatperioden startet våren 2003.

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2002

Stillings-kategori	Antall stillinger	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Professor	4	4	1,80
Professorstipendiat	1	1	0,75
Førsteamanuensis	3	2,5	1,13
Førstelektor	1	1	0,25
Stipendiat	2	1,5	1,5
Sum	11	10	ca. 5,5

Eksternt finansierte prosjekter i 2002

Prosjekttittel	Finansierings-kilde	Prosjektleder
Åretta - prosjektet (skoleutvikling)	KUPP	Bjørn Overland
Øyer - prosjektet (skoleutvikling)	KUPP	Bjørn Overland
Nasjonalt nettverk for skolebasert vurdering	Læringssenteret	Bjørn Overland Lars Monsen
Nettbasert studium i skoleledelse	SOFF	Lars Monsen/ Bjørn Overland

Publiserte arbeider i 2002

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter m/fagfellelvurdering

- Nordkvælle Yngve Troye. Didaktikk : fra retorikk til kjøkkenlatin. Nordisk Pedagogik 2002; 22(3):129-43.

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter uten fagfellelvurdering

- Kvernbekk Tone. Teorityper og bruk av teori. Nordisk Musikkpedagogisk Forskning, Årbok for 2001 2002; 5:25-42.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter uten fagfellelvurdering

- Monsen Lars. Reform 94 : en reform for demokrati og samarbeid? Vardøger 2002; (27):127-37.
- Thuen Harald. Barnevernsinstitusjonens legitimitet i historien. Norsk pedagogisk tidsskrift 2002; (2-3):204-16.

Faglige bøker/ lærebøker utgitt på forlag

- Thuen Harald. I foreldrenes sted. Barneredningens oppdragelsesdiskurs 1820–1900. Eksempelet Toftes Gave. Oslo: Pax Forlag A/S, 2002: 480 s.
- Haug P, Monsen Lars (red.). Skolebasert vurdering - erfaringer og utfordringer. Oslo: Abstrakt forlag, 2002: 190 s.

Kapitler i faglige bøker/lærebøker utgitt på forlag

- Kvernbekk Tone. Vitenskapsteoretiske perspektiver. I: Lund Thorleif (red.). Innføring i forsknings-metodologi. Oslo: Unipub Forlag, 2002: 19-78.
- Monsen Lars. School-based evaluation in Norway : why is it so difficult to convince teachers of its usefulness? I: Nevo David (red.). School-based evaluation : an international perspective. JAI, an imprint of Elsevier science, 2002: 73-88.

- Thuen Harald. Barnets århundre – mellom visjon og virkelighet. I: Hegggen Kristin, Sætersdal Barbro, (red.). I den beste hensikt? "Ondskap" i behandlings-samfunnet. Akribe Forlag, 2002.

Andre vitenskapelige rapporter ved institusjonen

- Dobson Stephen. Ordering the disordered : an inquiry into the refugee self-in-transit. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Forskningsrapport; 2002:93) 110 s.
- Fritze Yvonne, Haugsbakk Geir, Rønning Rolf, (red.). Fleksibilitet som utfordring : noen erfaringer og refleksjoner. Tromsø: SOFF - Sentralorganet for fleksibel læring i høgre utdanning, 2002. (SOFF rapport; 2002:1) 198 s.
- Haaland Øivind, Dobson Stephen. The self at risk : gambling, socialisation and the case of Dostoevskij. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Forskningsrapport; 2002:97) 20 s.
- Kvernbekk Tone. On the argumentative quality of explanatory narratives. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Forskningsrapport; 2002:92) 17 s.
- Monsen Lars, (red.). Samfunnsfagene i 'det nye Europa': konferanserapport. Samfunnsfagkonferansen 2001. Lillehammer 21. - 22. november 2001, 2002. (Informasjonsserien; 2002:16) 42 s.
- Nordkvelle Yngve Troye. Reflecting students : how students of 'Pedagogy' reflect in their first-year experience of higher education. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Arbeidsnotat; 2002:137) 58 s.
- Støfring Egil, Dobson Stephen. Reconstruction of special education in Norway and in South Africa - discourses of inclusion. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Arbeidsnotat; 2002:142) 38 s.
- Støfring Egil, Dobson Stephen. The naming of information and communication technologies : a preliminary genealogy. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Arbeidsnotat; 2002:143) 18 s.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt utenfor institusjonen

- Dobson Stephen. The Urban pedagogy of Walter Benjamin. Lessons for the 21st century, Part 1. London: Goldsmiths College, University of London, 2002. (Critical Urban Studies: Occasional Papers; 2002: 27 s.
- Fritze Yvonne, Haugsbakk Geir, Rønning Rolf (red.). Fleksibilitet som utfordring : noen erfaringer og refleksjoner. Tromsø: SOFF - Sentralorganet for fleksibel læring i høgre utdanning, 2002. (SOFF rapport; 2002:1) 198 s.
- Kvernbekk Tone, Nordtug Birgit, (red.). International Network of Philosophers of Education. The Many Faces of Philosophy of Education: Traditions, Problems and Challenges. Conference Proceedings. Oslo: Universitetet i Oslo, Pedagogisk Forskningsinstitutt, 2002; 2002: 419 s.

Kapittel i faglig bok eller rapport utgitt av institusjon, forening o.a.

- Fritze Yvonne. Kompensasjon som strategi - om kommunikation i den teknologibaserte eksamen. I: Fritze Yvonne, Haugsbakk Geir, Rønning Rolf (red.). Fleksibilitet som utfordring : noen erfaringer og refleksjoner. Tromsø: SOFF, 2002. (SOFF-rapport; 2002:1) 113-142.
- Grepperud Gunnar. Når voksnes erfaringer tas på alvor - noen erfaringer med aldersbestemt opptak. I: Fritze Yvonne, Haugsbakk Geir, Rønning Rolf (red.). Fleksibilitet som utfordring : noen erfaringer og

refleksjoner. Tromsø: SOFF - Sentralorganet for fleksibel læring i høgre utdanning, 2002. (SOFF rapport; 2002:1) 143-156.

- Nordkvelle Yngve Troye. Didaktikk og teknologi - to sider av samme sak? I: Fritze Yvonne, Haugsbakk Geir, Rønning Rolf (red.). Fleksibilitet som utfordring - noen erfaringer og refleksjoner. Tromsø: SOFF - sentralorganet for fleksibel læring i høgre utdanning, 2002. (SOFF-rapport; 2002:1) 57-78.
- Nordkvelle Yngve Troye. Går det an å bli en bedre lærer i høgskolen-og-kan fjernundervisning bidra? I: Fritze Yvonne, Haugsbakk Geir, Rønning Rolf, (red.). Fleksibilitet som utfordring - noen erfaringer og refleksjoner. Tromsø: SOFF-sentralorganet for fleksibel læring i høgre utdanning, 2002. (SOFF-rapport; 2002:1) 97-112.
- Støfring Egil. Medborgerskap og teknologi - bidrar informasjonsteknologien til deltakelse eller utestengning? I: Fritze Yvonne, Haugsbakk Geir, Rønning Rolf, (red.). Fleksibilitet som utfordring : noen erfaringer og refleksjoner. Tromsø: SOFF, 2002. (SOFF-rapport; 2002:1) 79-96.

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Kvernbekk Tone. On the alleged superiority and convincing power of narratives. I: Conference Proceedings. Oxford; 2002: 298-305. (Foredrag ved int. vit. konferanse med publisert artikkel).
- Kvernbekk Tone. On the argumentative quality of explanatory narratives. I: ISSA Conference Proceedings. Amsterdam; Amsterdam: 2002. (Foredrag ved int. vit. konferanse med publisert abstract).
- Kvernbekk Tone. Working in untidy fields: a conversation. I: Conference proceedings. Tallinn, 2002. (Foredrag ved int. vit. konferanse med publisert abstract).
- Dobson Stephen. A pedagogy of moods - towards a framework of research inspired by the work of Martin Heidegger. I: Conference for Philosophers of Education of Great Britain. Oxford University, UK; Apr2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Dobson Stephen. Konvolut O - the dialectical image of gambling and prostitution. I: International Conference on Reading Walter Benjamin's Arcades. King Alfred's College, Winchester, UK; Jul2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Dobson Stephen, Haaland Øivind. The self at risk : gambling, socialisation and the case of Dostoevsky. I: Philosophy of Education Conference, ECER. Lisbon, Portugal; Sep2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Dobson Stephen, Støfring Egil. Reconstruction of special education in Norway and un South Africa - discourses of inclusion. I: International Education Conference. Lisbon, Portugal; Sep2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Fritze Yvonne, Nordkvelle Yngve Troye. Comparing lectures in the studio and the lecture theatre - what effects do the technological context of the studio have? I: The American Educational Research Association Annual Meeting. New Orleans, USA; Apr2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Monsen Lars. Towards a partipative pupil role in norwegian schools : from national curriculum making to classroom practice. I: AERA Annual meeting. Session 52.38: A forum for adressng issues for partipative democracy, identity diversity, and multiculturalism through citizenship education: curricular implications and. New Orleans; Apr2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Monsen Lars, Hansen Ole Petter. Co-operative learning

i Oppland county : an experience in transforming curriculum demands to the classroom level. I: AERA Annual meeting. Session 41.11: Cooperative learning. New Orleans; Apr2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).

- Monsen Lars, Hansen Ole Petter. Co-operative learning in upper secondary schools : towards new pupil and teacher roles? I: ECER Annual conference, Session 8A: network 3. Lisbon; Sep2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Monsen Lars, Haug Peder. Evaluating the Norwegian Educational Reform 97 : theory of evaluation, strategies, challenges and dilemmas. I: EES (European Evaluation Society) Conference Seville, Spain. Seville, Spain; Oct2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Monsen Lars, Nordkvelle Yngve Troye, Struijk Bertje. Age-homogenous students in an age-heterogenous setting. How do Norwegian first-year students of

'Pedagogy' reflect on learning? I: The International Conference on the First-Year experience. University of bath, UK; Jul2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).

- Nordkvelle Yngve Troye. The Empirical dialogue - historical roots for the dialogue in higher and distance education. I: The INPE Symposium on the Philosophy of Distance Education. University of Oslo, Norway; Aug2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Nordkvelle Yngve Troye. Technology and didactics - shall the twain never meet? I: ECER-Conference. Lisbon, Portugal; Sep2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Kvernbekk Tone. Teoriens anvendelsesområder i praksis. I: Midtnorsk nettverk for lærerutdanning. Trondheim; Feb2002. (Invitert foredrag ved nasjonal vit. konferanse uten publisering).

FoU-senter for mediepedagogikk og livslang læring

Kontaktperson: *Geir Haugsbakk*. Tlf: 61 28 82 09. E-post: Geir.Haugsbakk@hil.no

Etter vedtak i høgskolens styre ble det våren 2002 etablert et treårig prosjekt knyttet til utvikling og eventuell oppretting av et FoU-senter innen mediepedagogikk og livslang læring. I programnotatet for prosjektet er det skissert følgende hovedmål:

- Å bidra til økt refleksjon rundt spørsmål og problemstillinger knyttet til teknologi og læring.
- Å synliggjøre, samordne og styrke HiLs forskningsrettede virksomhet på feltet.

Prosjektet og det planlagte senteret er ledd i utviklingen av mediepedagogikk/livslang læring som et hovedsatsingsområde ved HiL. Det er på denne måten nært knyttet til forskningsfeltet mediepedagogikk ved pedagogikkseksjonen. Samtidig har det nystartede prosjektet i større grad som erklært mål å favne HiL som helhet, være en ressurs for alle avdelinger, enheter og ansatte. Grunnlaget for forskningsaktiviteten vil i stor grad være de ulike fleksible studiene som har vært utviklet og gjennomført ved HiL/SeLL de 10 – 12 siste årene.

Prosjektet er i utgangspunktet direkte underlagt rektor, og vil dermed også organisatorisk opptre uavhengig av etablerte miljøer. Ønsket om tverrfaglige tilnærminger har vært sentralt i sammensetningen av den sentrale prosjektgruppa for satsingen. Den har i 2002 bestått av Eva Bakøy (TVF), Jens Uwe Korten (TVF), Yngve Nordkvelle (ASV), Øyvind Nøhr (AHS), Trine Løvold Syversen (ASV), Mette Villand Reichelt (SeLL) og Geir Haugsbakk. Geir Haugsbakk har fra 1. juli 2002 vært engasjert som prosjektleder. Mye av arbeidet det første halvåret har vært knyttet til prosjektutvikling og arbeid med søknader om ekstern finansiering.

Følgende prosjekter/søknader har stått sentralt

- Et bredt tverrfaglig prosjekt med flere nettverksbyggende tiltak knyttet til etableringen av et FoU-senter, men også med tre større delprosjekter (prosjektledere i parentes):
- "Integrasjon eller kulturkollisjon? Om innvandrerkvinneres forhold til fjernsynet" (Eva Bakøy),
- "De kompetente eldre. Om IKT-bruk i aldersgruppen 67+" (Øyvind Nøhr)
- "Dialog og teknologibasert undervisning" (Yngve Nordkvelle).
- "Framveksten av IKT som medium og arbeidsredskap – om digitale læringsarenaer og sosio-teknologiske kontekster" – et samarbeid mellom Jan Anders Diesen, Harald Thuen, Yngve Nordkvelle, Yvonne Fritze og Geir Haugsbakk.
- "Evaluerings av fleksibel undervisning" med Lars Monsen og Yngve Nordkvelle som fagansvarlige.
- "Bilder i undervisning" – et samarbeid mellom Jens Uwe Korten, Liv Solheim, Sissel Rathke, Ingrid Ese, Yvonne Fritze og Geir Haugsbakk.
- "ViA Baltic Research Center" – et samarbeid mellom Vidzeme Augstskola, Universitetet i Bergen og HiL ved "FoU-senteret".

Publiserte arbeider i 2002

En sentral målsetting for et FoU-senter for mediepedagogikk og livslang læring vil være forskningsformidling, bl.a. ved mer aktiv bruk av nettpubliserings. Dette arbeidet har bare så vidt startet i 2002. I utgangspunktet er en del av den vitenskapelige produksjonen knyttet til de etablerte fagmiljøene ved HiL direkte relevant for FoU-senteret. Det gjelder i størst grad for fagfeltet mediepedagogikk ved pedagogikkseksjonen.

Målsettingen for et FoU-senter vil være å bidra til mer publisering og spesielt flere tverrfaglige tilnærminger. En større satsing i FoU-senterets "ånd" i 2002 var Yvonne Fritze, Geir Haugsbakk og Rolf Rønning (red.): *Fleksibilitet som utfordring - noen erfaringer og refleksjoner*, SOFF-rapport nr. 1/2002. Boka bygger i stor grad på erfaringer som er gjort med fleksibel undervisning ved HiL gjennom 1990-tallet, og alle bidragsyterne har eller har hatt tilknytning til høgskolen.

Konferanser

Det er også viktig at HiLs FoU-satsing innen mediepedagogikk og livslang læring er synlig i form av både egne konferanser og bidrag på sentrale konferanser på feltet nasjonalt og internasjonalt. Arbeidet med HiLs konferanseserie "Didaktikk og teknologi" ble videreført i 2002, og HiL-ansatte bidro på flere viktige konferanser. Den bredeste markeringen var symposiet "Philosophy of distance education: Supervising dialogous" ved "International Network of Philosophers of Education – 8th Biennial Conference", Universitetet i Oslo 8. – 11. august 2002. Dette var et samarbeid mellom HiL og Østlandsforskning med bidrag fra Yngve Nordkvelle, Yvonne Fritze, Lene Nyhus og Geir Haugsbakk.

Forskning innen statsvitenskap

Seksjon for statsvitenskap

Kontaktperson: Øyvind Kalnes. Tlf 61 28 80 82. E-post: Oyvind.Kalnes@hil.no

FoU-virksomheten i det statsvitenskapelige miljøet er preget av betydelig tematisk bredde. Ett tyngdepunkt er forskningsarbeider knyttet til europeisk og internasjonal politikk. Andre områder det forskes på er kjønn, sosial teori, arbeidsliv og utdanningspolitikk.

Forskningsfelt

Europeisk og internasjonal politikk

Flere innenfor det statsvitenskapelige miljøet har arbeidet med problemstillinger knyttet til europeisk og internasjonal politikk, fra flere forskjellige vinklinger. Blant annet studeres den internasjonale arena ut fra et politisk teori-perspektiv, med vekt på internasjonalt demokrati. Et annet prosjekt er studiet av samvirket mellom nasjonalstaten og europeiske og internasjonale økonomiske regimer, med empiri fra skipsfartssektoren. Flere i miljøet har – eller har hatt – prosjekter innenfor temaet europeisk integrasjon, bl a utviklingen av en europeisk arbeidslivspolitik, dannelsen av et europeisk sosialpolitisk regime og forsøkene på en felles utenriks- og sikkerhetspolitikk.

Kvinne- og kjønnsforskning

Dette temaet har hovedsakelig vært ivaretatt av én person i miljøet. Her har det vært publisert over en årrekke, bl a med fokus på kommunesektoren og nordisk samarbeid.

Utdanningspolitikk

Forskning innen utdanningsfeltet er konsentrert om høyere utdanning og det nye reguleringsregimet som er i ferd med å utvikle seg med "Kvalitetsreformen". Denne utviklingen blir sett i forhold til den allmenne samfunnsutviklingen både i Norge og de vestlige landene, i retning av en kognitiv kapitalisme.

Sosial teori

Forskning innen sosial teori har som mål å bidra til en mer filosofisk reflektert diskusjon om teori innen samfunnsfagene i Norge. Arbeidet har så langt tatt

utgangspunkt i arbeidene til Latour og Bourdieu og hvilke konsekvenser de kan ha for teorier om politikk og samfunn. Det videre arbeidet vil ta utgangspunkt i teorier om staten og statlig kontroll av samfunnet.

Arbeidslivspolitik

Forholdene i arbeidslivet er blitt belyst gjennom flere forskningsarbeider. Analysenivået i arbeidene varierer fra enkeltbedrifter til det nasjonale og europeiske/internasjonale nivå. Av spesiell interesse har vært forholdet mellom partene i arbeidslivet.

Komparativ politikk

Innenfor feltet komparativ politikk har forskningen vært rettet mot interesseorganisering og interessepolitikk på det nasjonale nivå, og i det norske samfunnet spesielt. Et mindre prosjekt tar for seg bruken av lokale lister i kommunevalg. Medlemmer av staben har også vært involvert i komparative studier av europeiske velferdsstatsregimer, med spesiell vekt på kjønnsdimensjonen.

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2002

Stillingskategori	Antall stillinger	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Førsteamanuensis	1	1,0	0,45
Amanuensis	3	2,2*	1,0*
Høgskolelektor	1	0,5	0,25
Totalt	5	3,7	1,7

* en av amanuensene var inne i verv som dekanus, tilsvarende 80% av årsverket.

Eksternt finansierte prosjekter 2002

"Dimensjonar i moderne sosial teori" var finansiert av Fagbokfondet. Prosjektleder er Roar Høstaker

Samtidshistorisk forskning

Seksjon for samtidshistorie

Kontaktperson: Øyvind Tønnesson. Tlf. 61 28 83 06. E-post: Oyvind.Tonnesson@hil.no

Det historiefaglige miljøet ved HiL har høy forskningskompetanse bl a innen arbeidslivshistorie og annen sosialhistorie, historien om 2. verdenskrig, den europeiske integrasjonsprosessens historie, norsk lokalhistorie, samt historiefagets metode og vitenskapsfilosofi. De enkelte forskningsprosjekter blir dels gjennomført som fri forskning finansiert av høgskolen selv gjennom forskningstiden knyttet til de enkeltes stillinger, dels som oppdrag med hel eller delvis ekstern finansiering. I noen tilfeller organiseres oppdragsvirksomheten slik at ansatte har permisjon fra sin stilling ved høgskolen, og mottar lønn fra ekstern oppdragsgiver. Historieforskningen er i høy grad styrt og drevet av den enkelte.

Oversikten nedenfor over eksternt finansiert forskning viser sentrale forskningsfelt for miljøet i 2002.

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2002

Stillingskategori	Antall stillinger	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Professor	4	1,7*	0,87
Førsteamanuensis	1	—*	—
Førstelektor	1	1,2	0,45
Høgskolelektor	1	1	0,25
Sum	7	3,9	1,57

* Permisjoner

Eksternt finansierte prosjekter i 2002

Se tabell 1 under.

Tabell 1: Eksternt finansierte prosjekter i 2002

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder	Medarbeider
Lillehammer og Fåbergers historie	Lillehammer kommune	Tore Pryser	Trond Feiring
AUFs historie*	AUF	Terje Halvorsen	
Human-EtiskForbunds historie*	Human-Etisk forbund	Paul Knutsen	
Jernverksklubben Mo i Rana, 1945-2005*	Jernverksklubben i Mo i Rana	Inger Bjørnhaug	
Tyske hemmelige tjenester i Norden 1930-1950	Nordisk samarbeidsnemnd for humaniora (NOS-H)	Tore Pryser	En svensk og en tysk historiker
Nordisk Råds jubileumsbok – fremstilling av rådets historie gjennom 50 år*	Nordisk Råd		Øyvind Tønnesson

* Disse prosjektene gjennomføres ikke i HiLs regi, men av ansatte som har permisjon fra sin stilling ved høgskolen, eller som et supplement til deltidsstilling ved høgskolen

Publiserte arbeider i 2002

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter m/ fagfellevurdering

- Bjørnhaug Inger. Pierre Bourdieus Meditasjoner - tankeføde for historikere? Et bokessay. Historisk Tidsskrift 2002; 81(1): 83-97.

Faglige bøker/ lærebøker utgitt på forlag

- Knutsen P. Analytisk narrasjon. En innføring i historiefagets vitenskapsfilosofi. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke, 2002. 260 s.

Kapitler i faglige bøker/lærebøker utgitt på forlag

- Pryser Tore, Levsen Dirk. Zur Perzeption des deutschen Widerstand in Norwegen. I. Der deutsche Widerstand gegen Hitler : Wahrnehmung und Wertung in Europa und den USA / Ueberschär, Gerd R. (Hrsg.). Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2002: 91-101.
- Pryser Tore. Artikkel om Halsten Knudsen. I: Norsk biografisk leksikon. Kunnskapsforl, 2002.

Andre vitenskapelige rapporter ved institusjonen

- Knutsen Paul. Corporatism revisited. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Forskningsrapport; 2002:94) 25 s.
- Pryser Tore. OSS i Skandinavia og Westfield Mission. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Arbeidsnotat; 2002:136) 38 s.

Kapittel i faglig bok eller rapport utgitt av institusjon, forening o.a.

- Bjørnhaug Inger. Arbeiderbevegelse og den praktiske fornuften. I: Andersen Håkon With, (red.). Historie, kritikk og politikk : festskrift til Per Maurseth på 70-årsdagen 7. juni 2002. Historisk institutt, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, 2002. (Skriftserie; 2002:37) 11-32.
- Tønnesson Øyvind. Nordisk råd 1952-2002. I: 50 år : Nordisk råd 1952-2002 : til nordisk nytte? København: Nordisk råd, 2002: s11-150.

Filosofisk forskning

Seksjon for filosofi

Kontaktperson: Terje Ødegaard. Tlf 61 28 83 74. E-post: Terje.Odegaard@hil.no

Filosofi-miljøet ved HiL teller få personer. En filosof er tilknyttet seksjon for pedagogikk og vedkommendes FoU-virksomhet er rapportert i omtalen av nevnte seksjon. De to andre filosofene har sin virksomhet ved Avdeling for samfunnsvitenskap og til dels ved Avdeling for helse- og sosialfag. Her omtales FoU-virksomheten til de to sistnevnte.

Deres virksomhet springer delvis ut av individuelle forskningsinteresser, og delvis av utviklingsarbeider tilknyttet undervisningen til ex.phil. og ex.fac., kurs i kunstfilosofi samt etikk-undervisning ved Avdeling for helse og sosialfag. De ansatte arbeider med flere bokutgivelser, om Metaforer, mening og erkjennelse, og om argumentasjon. FoU-virksomheten dreier seg primært om temaer i tilknytning til estetikk og etikk.

En av filosofene er ansvarlig for forskningsgruppa Forum for etikk og livssyn, FOREL, som favner ansatte ved flere seksjoner og avdelinger. I tilknytning til FOREL gjennomføres det et Forskningsråds-finansiert prosjekt som bl.a. omfatter en undersøkelse av HIL-studenters og -kandidaters erfaringer med, og ønsker for innhold og utforming av etikkundervisning ved profesjonsstudiene ved høyskolen. Forskningsprosjektet skal bli et grunnlag for utvikling av nytt undervisningsmateriale for innføring i etikk.

Det er ingen stipendiater i miljøet, men en av de ansatte arbeider med doktorgrad om praktiske grunner som selvkunnskap; "Internalisme og eksternalisme om praktiske grunner."

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2002

Stillings-kategori	Antall stillinger	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Førsteamanuensis*	2	2	0,9

* En av de ansatte er tilkjent professorkompetanse i 2003

Eksternt finansierte prosjekter i 2002

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
Utvikling av senter for anvendt etikk	Norges Forskningsråd	Terje Ødegaard

Publiserte arbeider i 2002

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter uten fagfellevurdering

- Snævarr Stefan. 'Sálin í Hrafnkötlu'. Bókmenntir, túlkanir og efahyggju. Hugur 2002; 55-76.

Forskning innen økonomisk-administrative fag

Seksjon for økonomisk-administrativ utdanning

Kontaktperson: Ole Gunnar Austvik. Tlf 61 28 82 46. E-post: Ole.Gunnar.Austvik@hil.no

Forskningen innen økonomisk-administrative fag er preget av flerfaglig tilnærming og rommer bedrifts- og samfunnsøkonomiske fag, organisasjonsfag samt markedsanalyser. Forskerne hevder seg bra gjennom omfattende nettverk nasjonalt og internasjonalt, og via vitenskapelige artikler, foredrag, bøker m.v. En person er referee både for internasjonale og nasjonale fagtidsskrifter og forlag. Temaer det har vært arbeidet spesielt med de siste årene er ferie- og fritidsadferd med tilhørende sosioøkonomiske forhold, økonomistyring, samfunnsøkonomi, internasjonal økonomi, makt og demokrati, analyser av internasjonale petroleumsmarkeder og norsk petroleumspolitik.

Nedenfor gis korte beskrivelser av forskningsarbeidene ved seksjonen.

Forskningsfelt

Markedsanalyser og studier av ferie- og fritidsatferd

Forskningsvirksomheten knyttet til dette temaet er sammensatt. Det har vært publisert et antall artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter om ferie- og fritidsatferd inkludert konsum, blant annet med siktemål om å identifisere potensielle markedssegmenter. Dels har analysene dreid seg om hvordan nordmenns deltakelse i fritidsaktiviteter, både i det daglige og i ferier, varierer på bakgrunn av forhold som sosial klasse, kjønn og alder. Videre er det gjennomført analyser av hvordan pengeforbruket på en del fritidsrelaterte forhold (sportsutstyr, festivaler) varierer med sosial klasse, kjønn, alder samt en del andre forhold.

Fremtidig forskning vil fokusere mer på hvordan pengeforbruket på fritidsrelaterte forhold varierer med sosioøkonomiske forhold og over tid.¹

Økonomistyring i relasjoner mellom bedrifter

Dette er et prosjekt som omfatter nye perspektiver på økonomistyring i relasjoner mellom bedrifter. Målet er å gi en systematisk oversikt over nyere bidrag som ser på økonomistyring i en inter-organisatorisk sammenheng (f.eks. forsyningskjeder).

Internasjonal økonomi

Dette forskningsarbeidet har pågått i en del år, og har resultert i læreboken "Internasjonal handel og økonomisk integrasjon", 2002 (se publikasjonsliste nedenfor). Viktige deltemaer i forskningsarbeidet og læreboken er handelshistorie, handelsteori og handelspolitikk, valuta, økonomisk integrasjon, WTO, EU med mer.

Petroleum, makt og demokrati

Dette er et prosjekt om olje- og gassmarkedenes betydning for norsk handlefrihet, eiermakt og kontroll med rammebetingelser, nasjonale og internasjonale omstillinger. Prosjektet er planlagt avsluttet i 2003 med en bokutgivelse under Makt- og demokratiutredningen 1998-2003.

Europe's Energy Security and the Role of Natural Gas

Prosjektet sorterer under Europa-programmets prosjekter "Stokmannfeltet - Norske utfordringer og muligheter" og "Norge som europeisk gassprodusent". Begge startet i 2001 og går over flere år.

¹ Dette temaet er delvis omtalt under reiselivsforskning. Vedkommende som arbeider med dette temaet, har fram til medio 2002 vært ansatt ved seksjon for reiselivsutdanning, og har sammen med ansatte ved denne seksjonen hatt en betydelig forskningsproduksjon innen det nevnte temaet.

Underveis skal de resultere i en rekke seminarer og publikasjoner. Arbeidet er kommet i gang med støtte fra Olje- og energidepartementet, Utenriksdepartementet og Hydro ASA. Prosjektarbeidet foregår i samarbeid med Det Russiske Vitenskapsakademiets Institutt for Energiforskning og Kurchatov Instituttet i Moskva.

Det internasjonale oljemarkedet

Analysen av økonomiske og politiske faktorer og mekanismer i oljemarkedet, Norges forhold til OPEC, IEA, EU, utviklingen i Midt-Østen, norsk utenrikspolitikk m.v.

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2002

Stillingskategori	Antall stillinger	Antall årsverk
Førsteamanuensis*	2	1,3
Amanuensis	1	1
Høgskolelektor	2	2
Førstelektor	1	1
SUM	6	5,3
Antall FoU-årsverk		1,6

* I 2002 startet en førsteamanuensis ved studiet 01.09.02 (dvs 1/3 årsverk i 2002)

Eksternt finansierte prosjekter i 2002

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
Petroleum, makt og demokrati (2001-2003)	Makt- og demokratiutredningen 1998-2003	Ole Gunnar Austvik og Svein S. Andersen
Europe's Energy Security and the Role of Natural Gas (2001-2004)	Europa-programmet	Ole Gunnar Austvik
Innføring i internasjonal økonomi (1998-2002)	Kirke- undervisnings- og forskningsdepartementet (KUF) og Norsk faglitterær forfatterforening (NFFO)	Ole Gunnar Austvik

Publiserte arbeider i 2002

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter m/ fagfellevurdering

- Thrane, Christer. Jazz festival visitors and their expenditures : linking spending patterns to musical interest. Journal of travel research 2002, 10(3): 281-286.
- Thrane, Christer. Music quality, satisfaction, and behavioral intentions within a jazz festival context. Event management 2002, 7(3): 143-151.

Faglige bøker/ lærebøker utgitt på forlag

- Austvik Ole Gunnar. Internasjonal handel og økonomisk integrasjon. Oslo: Gyldendal akademisk, 2002, 396s.

Kapitler i faglige bøker/lærebøker utgitt på forlag

- Thrane Christer. Fysisk aktivitet : begrunnelser, utbredelse og determinanter. I. Seippel, Ørnulf (red.) Idrettens bevegelser : sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn. Oslo: Novus, 2002, 28-43.

Andre vitenskapelige rapporter ved institusjonen

- Sætre Alf Steinar. Kommunikasjon og teknologi i organisasjoner. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Arbeidsnotat; 2002:129) 122 s.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt utenfor institusjonen

- Aalbu, Hallgeir; Aslesen, Heidi Wiig; Cappelen, Aadne; Rusten, Grete; Angell, Elisabeth; Hervik, Arild, and Selstad, Tor. Regionale og distriktspolitiske effekter av differensiert arbeidsgiveravgift : en rapport fra 'Effektutvalget'. Oslo; 2002 100s.

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Austvik Ole Gunnar. Liberalization of the European Gas Market; Status and Prospects. I: Russian Academy of Sciences, Oil and Gas Research Institute. Moskva, Russland; Jan2002. (Invitert foredrag ved int. vit. konferanse uten publisering).
- Austvik Ole Gunnar. Why liberalize the European gas market? I: Oil & Gas in a Legal Perspective, Juridisk fakultet, Universitetet i Bergen; May2002. (Invitert foredrag ved int. vit. konferanse uten publisering).
- Austvik Ole Gunnar. Conflict and Cooperation in European Gas Regulations. I: Elsevier Science; Applied Energy. Krakow, Polen; 2002. (Foredrag ved int. vit. konferanse med publisert artikkel).

Reiselivsforskning

Seksjon for reiselivsutdanning

Kontaktperson: *Martin Rønningen*. Tlf 61 28 83 18. E-post: Martin.Ronningen@hil.no

FoU-virksomheten ved seksjon for reiselivsutdanning har vært, og er, preget av betydelig tematisk bredde. Et tyngdepunkt er forskningsarbeider knyttet til markedsanalyser og analyser av ferie- og fritidsatferd. For noen år siden markerte miljøet seg også med forskning på temaet destinasjonsutvikling. Videre har reiselivsseksjonen sammen med andre seksjoner ved høgskolen tradisjonelt hatt en betydelig forskningsinnsats innen plan-, ressurs- og regionalforskning. I de siste åra har medarbeidere ved seksjonen også orientert seg mot studier av småbedrifter i reiselivet. Nedenfor er det gitt en nærmere omtale av forskningen.

Forskningsfelt

Markedsanalyser og studier av ferie- og fritidsatferd

Forskningsvirksomheten knyttet til dette temaet er sammensatt. Det har vært publisert et antall artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter om ferie- og fritidsatferd inkludert konsum, blant annet med siktemål å identifisere potensielle markedssegmenter. Dels har analysene dreid seg om hvordan nordmenns deltakelse i fritidsaktiviteter, både i det daglige og i ferier, varierer på bakgrunn av forhold som sosial klasse, kjønn og alder. Videre er det gjennomført analyser av hvordan pengeforbruket på en del fritidsrelaterte forhold (sportsutstyr, festivaler) varierer med sosial klasse, kjønn, alder samt en del andre forhold. Forskning på kulturarrangementer og kulturinstitusjoner, særlig museer, har hatt et visst omfang og med vekt på markeds- og brukeranalyser.

Feriemotivasjon er et beslektet tema som har stått sentralt i virksomheten. Denne virksomheten har dels hatt et grunnforskningspreg med vekt på måleteori og utvikling av en standard for måling av feriemotivasjon i den norske befolkningen. I tillegg har

forskningsarbeider om feriemotivasjon hatt et mer anvendt tilsnitt med formål å identifisere markedssegmenter og målgrupper eller forklare attraksjonsatferd.

Et tredje tema er analyser av reiseruteatferd. Særlig sommerturismen i Norge har vært preget av forskjellige former rundreiser der steder/destinasjoner med sine serviceproduksjoner og attraksjonstilbud har hatt ulike funksjoner i turistenes reiser. Reiselivsseksjonen ved høgskolen har hatt en omfattende forskning på ulike former for reiseruteatferd med analyser av pekuniært forbruk, besøk på kultur- og naturattraksjoner langs reiseruter, herunder kulturarvsobjekter og nasjonalparker og betydningen av tematiserte ruter (Nasjonale Turistveger). Analyser av ulike informasjonsmediers betydning for å påvirke reiseruteatferden inngår også i dette forskningstemaet. For tiden arbeides det med å generalisere disse funnene til en helhetlig modell for geografisk reiseruteforståelse.

Et fjerde tema er analyser av destinasjonsimage. Det viktigste arbeidet har vært analyser av utenlandske turistर्स image av Norge og sammenhengen mellom image og attraksjonsvalg.

Studier av små reiselivsbedrifter

Rundt regnet består 90% av alle reiselivsbedrifter i Norge og andre land av småbedrifter. Kunnskapen om småbedrifter generelt har økt markant gjennom de siste 20-30 årene, og det finnes tunge fagmiljøer både nasjonalt og internasjonalt innen dette temaet. Kunnskapen om små reiselivsbedrifter spesielt, er derimot mangelfullt utviklet.

Ansatte ved reiselivsseksjonen har gjennom de siste 2-3 åra studert bedriftslederes motivasjon for å drive små reiselivsbedrifter. Studiene viser at motivene ikke bare dreier seg om økonomiske begrunnelser, og at dette får konsekvenser for hvordan disse lederne forholder seg både til strategisk

og operativ drift. Forskningen har bidratt til et klarere bilde av hvordan og hvorfor lederne handler som de gjør. Like fullt er sentrale spørsmål knyttet både til den daglige drift og strategisk planlegging, inkludert økonomisk tenkning, utforsket.

Videre har forskningen gitt større innsikt i hvordan lederne vurderer forholdet til egne ansatte. Det er også gjennomført en jobbtilfredshetsundersøkelse blant ansatte i små reiselivsbedrifter, som har gitt økt kunnskap om hvilke forhold som påvirker deres opplevelse av jobbtilfredshet.

I løpet av 2003 skal det startes et forskningsarbeid der intensjonen er å følge 10 – 12 bedriftseiere gjennom en to- til treårs periode. Sentrale problemstillinger i dette prosjektet er å øke kunnskapen om ledernes prioriteringer, begrunnelser og valg. Disse lederne vil i løpet av perioden delta i et utdanningsprosjekt, og det er et delmål å dokumentere konsekvenser denne utdanningen får.

Plan- og næringsorientert forskning

Ansatte ved seksjonen har i en periode arbeidet med regionale/lokale plan- og næringsutviklingsprosesser. Teoriarbeider (interessenteori, kollaborasjonsteori og teori om partnerskap) er etterfulgt av utprøving av regionale planprosesser for reiselivsutvikling (bl a i Buskerud).

Det videre arbeidet skal gis en sterkere lokal vinkling. I 2003 vil det foregå en datainnsamling der det fokuseres på plan- og næringsutviklingsprosesser i kommuner med velutviklede alpencentra. Dette arbeidet vil gi en kunnskapsbase som kan omdannes til kompetanse innen destinasjonsledelse.

I perioden 1994 - 2000 har en av medarbeiderne ved seksjonen arbeidet med ressurs- og lønnsomhetsanalyser på kommunenivå. Virksomheten har vært drevet i samarbeid med bl a Buskerud, Nordland og Aust-Agder fylkeskommuner. I 2003 – 2004 skal materialet sammenfattes i et bokprosjekt med arbeidstittlen "Reiselivets produksjonssystem – fra ressurs til produkt". Bokprosjektet vil bli realisert i nært samarbeid med ansatte ved turismeseksjonen ved Baltic Business School, Kalmar.

Steds-/destinasjonsanalyser

Dette temaet overlapper med flere av temaene nevnt ovenfor. Blant annet er det gjennomført en rekke gjesteundersøkelser på destinasjonsnivå som har gitt kunnskap om markedsgrunnlaget for ulike destinasjoner. Et stort forskningsarbeid på temaet ble avsluttet for noen år siden, og fokuserte på samspillet mellom økonomiske, sosiale og politiske prosesser på steds-/destinasjonsnivå. Videre har det vært gjennomført en rekke undersøkelser om bruken av private hytter, som har gitt kunnskap for videreutvikling av destinasjoner med et stort innslag av private hytter.

Ansatte har også samarbeidet med andre miljøer om utvikling og utprøving av kvalitetsledelse for reiselivsdestinasjoner etter et konsept utviklet av EFQM (European Foundation for Quality Management). Utprøvingen skjedde i Trysil.

Videre kan det nevnes at destinasjonsledelse er et tema som ansatte ved seksjonen vil prioritere i kjølvannet av studier av lokale plan- og næringsutviklingsprosesser i kommuner med velutviklede alpencentra.

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2002

Stillings-kategori	Antall stillinger	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Dosent	1	1	0,45
Førsteamanuensis	3	1,7	0,45
Amanuensis	3	2,6	1,05
Høgskolelektor	3	3	0,7
Sum	10	8,3	2,65

* I 2002 var flere ansatte ved seksjonen i valgte verv, og hadde således en begrenset andel av sitt virke ved seksjonen

Eksternt finansierte prosjekter i 2002

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder
Reiselivsproduksjonen i Hedmark og Oppland	Morgenlandet	Hans Holmengen

Publikasjoner i 2002

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter m/ fagfelleevaluering

- Thrane, Christer. Jazz festival visitors and their expenditures : linking spending patterns to musikal interest. Journal of travel research 2002, 10(3): 281-286.
- Thrane, Christer. Music quality, satisfaction, and behavioral intentions within a jazz festival context. Event management 2002, 7(3): 143-151.

Kapitler i faglige bøker/lærebøker utgitt på forlag

- Flognfeldt Thor. Second-home ownership : a sustainable semi-migration. I: Tourism and migration : new relationships between production and consumption / edited by C. Michael Hall and Allan M. Williams. Dordrecht: Kluwer academic, 2002: 187-204.
- Thrane Christer. Fysisk aktivitet : begrunnelser, utbredelse og determinanter. I: Seippel, Ørnulf (red.) Idrettens bevegelser : sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn. Oslo: Novus, 2002: 28-43.

Andre vitenskapelige rapporter ved institusjonen

- Kleiven Jo, Holmengen Hans, Rønningen Martin. Norwegian tourists' motives for inland summer vacations. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Arbeidsnotat; 2002:135) 14 s.
- Landskonferansen i reiselivsplanlegging og stedsutvikling: konferanse-rapport. I: Svalastog Sondre (red.). Landskonferansen i reiselivsplanlegging og stedsutvikling: konferanse-rapport. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Informasjonsserien; 2002:15) 74 s.

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Flognfeldt Thor. Second homes as a part of a new rural lifestyle in Norway : second draft of paper. I: IGU-conference (International Geographical Union).

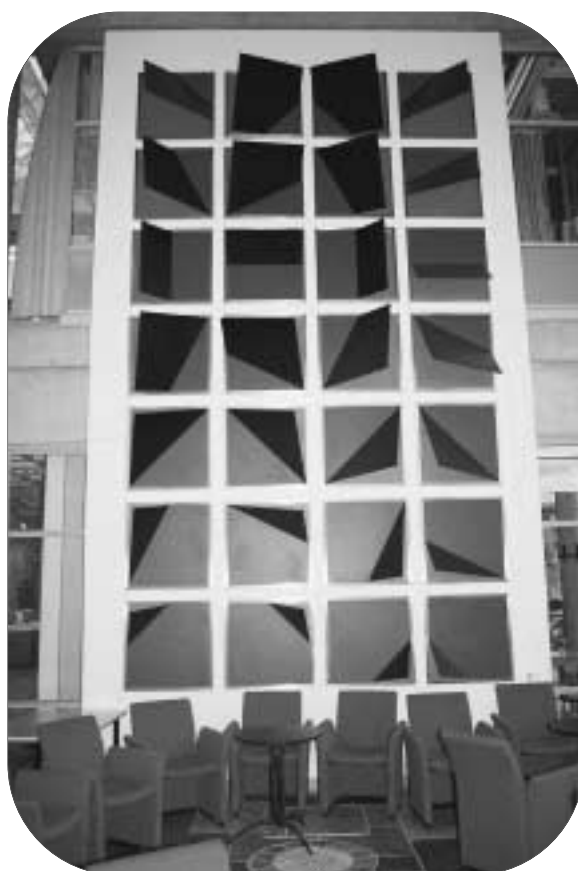
Durban, South Africa; Aug2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).

- Holmengen Hans. The impacts of marketing and collaboration on tourism industries : results form a survey in Elverum, Trysil and Engerdal. I: Learning destinations, Nordregio. Stockholm; Mar2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Holmengen Hans. Competitive advantages in small tourism enterprises. I: Small firms in the tourism and

hospitality sectors, Leeds metropolitan university.

Leeds; Sep2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).

- Flognfeldt Thor. Developing tourism products in the 'Primary attraction shadow' : paper. I: Reinventing a tourism destination, International conference. Dubrovnik, Croatia; Oct2002. (Foredrag ved nasjonal vit. konferanse uten publisering).

Plan- og regionalforskning

Seksjon for samfunnsplanlegging

Kontaktperson: Håvard Teigen. Tlf. 61 28 80 50. E-post: Havard.Teigen@hil.no

Seksjon for Samfunnsplanlegging driver allsidig forskning innen regional utvikling, lokal og regional planlegging, analyser av offentlig politikk og større plantiltak. Forskningen har et nasjonalt og et internasjonalt perspektiv.

Den nasjonalt rettede forskningen har vært opptatt av regional omstilling i Norge, spesielt regional omstilling på Østlandet, regional politikk og effekter av virkemidler, utviklingen i planapparatet. Finansieringskilder har vært Norges forskningsråd, Kommunal- og regionaldepartementet, Miljøvern-departementet.

Den internasjonalt rettede forskningen har vært fokusert på Europeisk integrasjon og fristillingsprosesser i offentlig sektor, Nasjonal og transnasjonal regionalisering gjennom spatiale partnerskapsinstitusjoner, med særlig fokus på Norden. Dette feltet føres videre i 2003 med vekt på styringsprinsipper, med ekstern finansiering fra Utenriksdepartementet

Forskningen er organisert i forskningsgrupper. Seksjonen har ansvar for *Gruppe for regional-forskning*, som har vært i virksomhet siden 2000.

Forskning på organisasjoner og planlegging har vært forankret i *Gruppe for organisasjonsforskning*, som er et samarbeidstiltak med andre seksjoner og avdelinger. Seksjonen har deltatt i arbeidet med etablering av en ny forskningsgruppe kalt *Omstilling og fornying i offentlig sektor*.

En faglærer i naturgeografi tilhører seksjonen, men hans forskning er knyttet mot fagfeller utenfor HiL. Selv om hans forskning faller utenfor faggruppene, blir den rapportert her. Hans hovedprosjekt er *Species diversity in multihabitat landscapes*, og forøvrig er han bidragsyter til Norsk ringmerkingssatlas.

Stipendiat

Seksjonen ble gitt en stipendiatstilling i 2002, som ble utlyst samme år. Tilsatt fra 1. januar 2003 er Ulla Higdem.

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2002

På seksjonen har halvparten førstestillinger eller professorkompetanse, resten fordeler seg på amanuensis og lektorstillinger. Tre arbeider med doktorgrad, hvorav en disputerer våren 2003.

Stillings-kategori	Antall stillinger	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Professor	3	3	1,35
Førsteamanuensis	1	1	0,45
Førstelektor	1	1	1,00*
Amanuensis	2	2	0,90
Høgskolelektor	1	1	0,25
Sum	8	8	3,95

* Vedkommende har hatt et forskningsopphold i USA i 2002

Eksternt finansierte prosjekter i 2002

Prosjekttittel	Finansierings-kilde	Prosjekt-leder
Foretak og region	Norges forskningsråd	Tor Selstad
Regional utvikling	Norges Forskningsråd	Tor Selstad
Regional Kompetanse	Miljøvern-departementet	Tor Selstad
Underveisevaluering av fylkesplanlegging	Miljøvern-departementet	Aksel Hagen

Publikasjoner i 2002

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter m/fagfellevurdering

- Tjørve Even. Habitat size and number in multi-habitat landscapes : a model approach based on species-area curves. *Ecography* 2002; 25(1):17-24.

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter uten fagfellevurdering

- Veggeland Noralv. The EU Mode of Agreement-based Governance. National integration scepticism: Experiences from the 'outsider' Norway. *Regional CONTACT* 2002; XV(16):63-79.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter uten fagfellevurdering

- Hagen Aksel. Lenge leve fylkesplanlegginga som arena for politisk debatt! *Plan: Tidsskrift for samfunnsplanlegging, byplan og regional utvikling* 2002; (3):51-4.

Andre vitenskapelige rapporter ved institusjonen

- Dale Britt, Selstad Tor, Sjøholt Peter. Sentralsted og agglomerasjon servicesamfunnets begreper og teorier. Trondheim: NTNU, geografisk institutt, 2002. (Trøndelagsprosjektet - Acta Geographica serie A nr 4; 2002:3)
- Selstad Tor. Regionalisering på østre Østlandet. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Forskningsrapport; 2002:89) 43 s.
- Selstad Tor. Trøndelags romlige utvikling : historier og scenarier 1030-2030. Trondheim: NTNU, Geografisk institutt, 2002. (Acta Geographica - Trondheim. Serie A, Avhandlinger og rapporter; 2002:nr.3) 155 s.
- Selstad Tor, Sjøholt Peter. Business services and industrial innovation in small scale business environments. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Arbeidsnotat; 2002:141)
- Sjøholt Peter, Selstad Tor. New information and communication technologies. Services and space. Aspects of interaction. A report on recent publications in Norway. Bourdeaux: RESER services ESPACE, 2002. (RESER Survey of service literature : NICT and services 1996-2001; 2002: 100 s.
- Veggeland Noralv. Nordisk konvensjon om inter-regionalt samarbeid : om postnasjonale partnerskap og kontraktplanlegging, og de nordiske institusjonelle forutsetninger. Lillehammer: Høgskolen i Lillehammer, 2002. (Forskningsrapport; 2002:95) 28 s.

Andre vitenskapelige rapporter utgitt utenfor institusjonen

- Aalbu, Hallgeir; Aslesen, Heidi Wiig; Cappelen, Aadne; Rusten, Grete; Angell, Elisabeth; Hervik, Arild, and Selstad, Tor. Regionale og distriktspolitiske effekter av differensiert arbeidsgiveravgift : en rapport fra 'Effektutvalget'. Oslo; 2002 100s.

Kapittel i faglig bok eller rapport utgitt av institusjon, forening o.a.

- Veggeland Noralv. Europas nye regionalisme og kulturers rolle for vekst og vern. I: Arnestad, Georg (red.) "Kulturregion Vestlandet"? : føresetnader og utfordringer for ein felles kulturregion på Vestlandet. Sogndal: Høgskulen i Sogn og Fjordane, 2002. (Rapport; 2002:5) 46-54.

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Hagen, Aksel. From Science to Argument and Back to Science? The "Balanced Scorecard", BSC; in *Municipal Planning in Lillehammer, Norway*. Aesop Conference, Volos, Greece July 2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Veggeland Noralv. The New regionalism in the European integration: (1) The European integration. (2) The new regionalism in Europe. (3) Democratic models for regionalisation. I: *Defining European Studies: National Experiences and Regional Perspectives.*, Ukraine; Odesa National University: Department of International Relations., 2002: 1-19. (Foredrag ved int. vit. konferanse med publisert abstract).
- Selstad Tor, Sjøholt Peter. Business services and industrial innovation in small scale business environments. I: "Services and innovation. Understanding structures, processes and outcomes of innovation in services and service activities". 12th International Conference of RESER. Manchester, UK; Sep2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Selstad, Tor: Scenarier for kommune-Norge, Foredrag på «Kommuneforskningsdagene 2002», Norges Forskningsråd og Kommunenes Sentralforbund, Oslo, 1. november 2002. (Foredrag ved nasj.vit. konferanse uten publisering)
- Selstad, Tor: Storbyregionene — motorer i norsk økonomi? Foredrag på Norges Forskningsråd, Byforskningsprogrammet, 3. september 2002. (Foredrag ved nasj.vit. konferanse uten publisering)
- Tjørve, Even: Species-diversity of multi-habitat landscapes: A model of reserve design based on species-area curves, ved ESA-konferansen i Tucson, Arizona, 3.-8. august 2002 (87th Annual Meeting of the Ecological Society of America and the 14th Annual International Conference of the Society for Ecological Restoration). Foredraget var del av delsymposiet på "Conservation: Biodiversity assessment and reserve design". (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Veggeland, Noralv: EUs arbeid med nye styringsformer. Regionalisering og demokratiutvikling; Whitepaper on EU governance. Forskningskonferanse: Kommunenes Sentralforbund 2002. (Foredrag ved nasj.vit. konferanse uten publisering)

Ledelses- og organisasjonsforskning

Seksjon for personalutvikling og ledelse

Kontaktperson: *Knut Brostrup Müller*. Tlf. 61 28 80 00 E-post: Knut.B.Muller@hil.no

Dette er en liten seksjon som fra 01.01.03 er fusjonert med seksjon for økonomisk-administrativ utdanning. Seksjonen har hatt ansvaret for flere etter- og videreutdanninger innen personalutvikling og ledelse. Dette inkluderer flere utdanningstilbud på deltid og med desentraliserte tilbud i samarbeid med NKS.

Den viktigste forskningsaktiviteten er knyttet til doktorgradsarbeidene til to av de ansatte, som er omtalt nedenfor.

Forskningsfelt

Organisering av læring: hvilken rolle spiller studentenes arbeidslivserfaring for læring i høyere utdanning?

Dette er en empirisk studie av læring og betingelser for læring i høyere utdanning, med vekt på hvilken rolle studentenes relasjoner til arbeids- og yrkeslivet spiller i læreprosessen. Målgruppen er studenter i etter- og videreutdanning i organisasjons- og ledelsesfag, og som søker høyere utdanning for å videreutvikle kompetanse i kombinasjon jobb/studium, eventuelt også gjennom studier etter en periode i arbeidslivet. Det gjennomføres empiriske studier av studentenes læring i form av kvalitative intervjuer, eventuelt også supplert med en annen metodisk tilnærming til samme tema.

Problemstillingene i prosjektet er følgende:

- 1) Hvilken rolle spiller studentenes erfaringer fra arbeidslivet i studiearbeidet?
- 2) Hvilken rolle spiller forestillinger om framtidig jobb i studentenes studiearbeid?
- 3) Hvilke oppfatninger har studentene av læring og kunnskap i studiet?
- 4) Hvilke strategier og arbeidsmåter anvender studentene i studiearbeidet, og hvordan regulerer de egen læreprosess?
- 5) Læringsmiljø/ hjelpsøking – hvordan etablerer de dette? Hvordan velger og utvikler de studiestrategier i studiet?

Det teoretiske utgangspunktet for prosjektet er sosial-kognitive teorier om læring, mer spesielt om selvregulering av læring. De siste 20-30 årene har det vokst fram mye forskning internasjonalt og etter hvert også nasjonalt om studenters læring. Det er imidlertid lite forskning om betingelser for læring hos voksne studenter spesielt, til tross for at livslang læring har fått større fokus de siste 20-30 årene i vestlige land. Resultatene av denne forskningen bør få konsekvenser for pedagogisk praksis og for utforming av utdanningstilbud for voksne studenter.

Endringsprosesser i kommunesektoren

Temaet for dette doktorgradsprosjekt er endringsprosesser i kommunesektoren. En voksende andel av norske kommuner velger å organisere sin virksomhet i henhold til en "tonivåmodell" eller "resultatenhetsmodell." Dette innebærer som regel en avvikling av det tradisjonelle etatsnivået, som et mellomledd mellom rådmannen og kommunens ulike virksomheter. Rådmannen delegerer ansvar og myndighet til de enkelte virksomhetsledere, og man snakker i denne forbindelse om en utfletting av hierarkiene i norske kommuner. Dette er et relativt nytt utviklingstrekk i kommunesektoren, men modellen har allikevel allerede har fått stor utbredelse. Derfor er det viktig å frembringe kunnskaper om dette fenomenet.

I arbeidet fokuseres det på følgende forhold i tilknytning til innføringen av tonivåmodellen i norske kommuner:

- Hvorfor velger stadig flere kommuner å organisere sin virksomhet i henhold til en tonivåmodell?
- Hvordan håndterer et utvalg kommuner implementeringen av modellen eller konseptet "tonivåmodell." Hvilke forskjeller og likheter vil en kunne finne mellom de ulike kommunene, når det gjelder implementeringen av modellen, og hva kan forklare disse forskjellene?

- Hvilke konsekvenser vil en endring i retning av en tonivåmodell få med hensyn til politisk og administrativ styring, og med hensyn til tjenestekvalitet?

Nyinstitusjonell teori gir et inntak til å forstå disse endringsprosessene. Denne teoriretningen legger vekt på at beslutningstagere forholder seg til "the logic of appropriateness," snarere enn rasjonelle effektivitetsbetraktninger. En variant innen nyinstitusjonell teori fremholder at organisasjoner forholder seg til institusjonaliserte standarder innen organisatoriske felt, som angir hvilke formelementer som er legitime i et bestemt tidsrom, og som organisasjoner innen dette feltet følgelig adopterer. Slik vil man kunne forklare at organisasjoner innenfor et bestemt organisatorisk felt beveger seg i retning av isomorfi eller formlikhet. Andre varianter innen nyinstitusjonell teori kompliserer antagelsen om

formlikhet/isomorfi, ved å anvende begreper som "dekopling," "editering" og "oversettelse."

Ved å foreta nærstudier av implementeringen av tonivåmodellen i et utvalg kommuner, er det et mål å identifisere hva som kjennetegner de ulike kommunenes adopsjon og håndtering av den institusjonaliserte standarden "tonivåmodellen."

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2002

Stillings-kategori	Antall stillinger	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Førsteamanuensis	1	1	0,45
Amanuensis	1	1	0,45
Høgskolelektor	2	2	0,50
Sum	4	4	1,40

Forskning innen film, fjernsyn og digitale medier

Grunnheten for TV-utdanning og filmvitenskap

Kontaktperson: Jens Uwe Korten. Tlf. 6128 8074/ 9178 7229. E-post: Jens.Uwe.Korten@hil.no

Strategisk plan for Høgskolen i Lillehammer er *Film og fjernsyn* definert som et av hovedsatsingsområdene. Denne satsingen er forankret i Den norske filmskolen (se egen omtale) og i Grunnenheten for TV-utdanning og filmvitenskap (TVF). Opprettelsen av sistnevnte grunnenhet fra 01.07.02 er et organisatorisk grep for å tydeliggjøre og styrke forankringen av film og fjernsyn som satsingsområde.

Den nye grunnenheten TVF består av et utpreget teoretisk orientert forskningsmiljø innen film- og fjernsynsvitenskap og et hovedsaklig praktisk orientert miljø innen fjernsynsdokumentar- og flerkameraproduksjon. Samlingen av disse fagmiljøene i en organisatorisk enhet er unikt i Norge.

FoU-virksomheten ved Grunnenhet for TV-utdanning og filmvitenskap (TVF) er nokså sammensatt, og gjenspeiler på mange måter miljøets diversitet. Fagmiljøet innen filmvitenskap har hovedsakelig hatt et teoretisk fokus på FoU-virksomheten, mens praktisk utviklingsarbeid har vært fremtredende for fagmiljøet innen TV-utdanningen.

I løpet av høsten 2002 utviklet TVF forskningsprosjektet *Fjernsynet i digitale omgivelser*, som koordinerer en rekke delprosjekter ved TVF til et paraplyprosjekt. Den flerfaglige sammensetning av personalet, som har sin bakgrunn både innen programproduksjon, teknologiske fag, humaniora og samfunnsvitenskap gir et godt utgangspunkt for forsknings- og utviklingsprosjekter i en multi-disiplinær medie verden der teknologi, økonomi, organisering og kreativ skaperkraft møter hverandre og resulterer i konkrete produksjoner.

Det som er nytt i denne sammenhengen, og som markeres med etableringen av FoU-programmet *Fjernsynet i digitale omgivelser*, er forsknings-samarbeidet mellom de to ulike fagmiljøene. Samarbeidet stimulerer til tverrfaglige tilnærmingsmåter, oppbygning av forskningskompetanse i det praktisk rettede miljøet, et bredere spekter av

utviklingsprosjekter i det teoretiske miljø, og sist men ikke minst til flermedial formidling av FoU-arbeidet som utvikles i felleskap. De praktiske og teoretiske fagmiljøene ved TVF vil i stor grad kunne komplettere hverandre i prosjektet. Hensikten er at prosjektet fører til en felles kompetanseheving på et felt som er i stadig endring og hvor det er stor behov for både praktisk og teoretisk kompetanse.

Inntil nylig har de to fagmiljøene konsentrert sin FoU-innsats omkring de "gamle" medier, dvs. film (fiksjon og dokumentar) og fjernsyn (sjanger, institusjoner og organisering av virksomheter). Forskningsprosjektet *Fjernsynet i digitale omgivelser* vil utvide miljøets perspektiver til å omfatte forskning omkring de nye medier og særlig interaksjonen mellom fjernsyn og nye medier. På denne måten vil miljøet bli à jour med utviklingen på feltet som også er en forutsetning for å undervise fremtidige film/fjernsynsvitere samt fjernsynsregissører og -teknikere. Et naturlig delmål i prosjektet er naturligvis å styrke kontakten med internasjonal forskning og praksis på området.

I tillegg til paraplyprosjektet *Fjernsynet i digitale omgivelser* har ansatte ved TVF gjennomført eller påbegynt en rekke FoU-prosjekter i 2002. Eksternt finansierte prosjekter er omtalt i eget avsnitt. I tillegg kan følgende prosjekter nevnes:

- FoU utvikling i Lillehammer regionen (Jens Uwe Korten).
- Oppbygging av et senter for mediedidaktikk (Eva Bakøy, Jens Uwe Korten).
- Kulturpolitikken i Norge på 1800 og 1900 tallet (Elisabeth Marie Elster).
- Spillefilm: Glasskår (produsent Finn Gjerdrum).
- Dokumentarfilm: Drømmen om Lollywood (produsent Finn Gjerdrum)
- Stumfilm: Brudeferd i Hardanger. Tilrettelegging, komponering og arrangering av musikken. (Halldor Krogh)

- Dokumentarfilm: Høst i Berlin (manus, klipp og regi Alexander Røsler).
- Dokumentar/undervisning: Sted (regi og produsent Alexander Røsler).
- De gode, de onde og dem som ikke kunne gjøre for det: nærlæsninger i film- og tv-dokumentarismens menneskesyn (Søren Birkvad).
- Dokumentarfilmen i NRK (Jan Anders Diesen)
- Integrasjon eller kulturkollisjon? Om innvandrerkvinner forhold til fjernsynet (Eva Bakøy).
- Sammenligning av fjernsynets utvikling, programtilbud og seeroppslutning i Frankrike, Nederland og Norge (Roel Puijk).
- Ungdommens bruk av nye medier – en pilotundersøkelse blant 15 åringers bruk av mobil og PC (Roel Puijk).
- Utvikling av Mastergradsstudiet i kommunikasjon (PROKOM) (Jan Anders Diesen).

Stipendiater som arbeider med doktorgrad

Frode Nesbø Nordås. Tema: Digital filmproduksjon i Noreg. Ei praktisk-teoretisk tilnærming.

Oversikt over miljøets formalkompetanse (2002)

Stillingskategori	Antall stillinger	Antall årsverk	Antall FoU-årsverk
Førsteamanuensis	4	4,0	1,80
Prof. II	1	0,2	0,08
Førstelektor	4	3,5	0,87
Høgskolelektor	3	3,0	0,75
Stipendiat	1	1,0	1,00
Antall FoU-årsverk	13	11,7	4,50

Eksternt finansierte prosjekter i 2002

Prosjekttittel	Finansieringskilde	Prosjektleder	Prosjektdeltaker fra TVF
Nasjonalt kompetansesenter for bredbåndsanvendelse	HØYKOM	Torild Schulstok (SeLL)	Sigmund Andresen, Jens Uwe Korten (styreleder NKBA)
Colour management for Digital Video: Color Correction in the Editing Phase	PROKOM	Jon Yngve Hardeberg (HiG)	Gudmund Stjernvang

Publikasjoner i 2002

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter uten fagfelleevaluering

- Birkvad Søren. Langt væk og tæt på : nat og tåge i ofrets århundrede. Kosmorama : Tidsskrift for filmkunst og filmkultur 2002; 47(229):153-68.

Kapitler i faglige bøker/lærebøker utgitt på forlag

- Elster Elisabeth. Billedhuggeren Carl Ludvig Jacobsen. I: Norsk biografisk leksikon. Oslo: Kunnskapsforlaget, 2002.

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Hardeberg Jon Yngve, Farup Ivar, Kolås Øyvind, Stjernvang Gudmund. Color Management for Digital Video: Color Correction in the Editing Phase. I: 29th International Iarigai Research Conference. Proceedings. Advances in Graphic Arts & Media Technology. Lake of Lucerne, Switzerland; 2002. (Foredrag ved int. vit. konferanse med publisert artikkel).
- Puijk Roel. Recomposition, privatisation et compétition des systèmes audiovisuels aux Pays-Bas et en Norvège. I: Intercultural communication : abstracts from the 23th IAMCR-conference. Barcelona; IAMCR (International Association for Media and Communication Research), 2002. (Foredrag ved int. vit. konferanse med publisert abstract).
- Diesen Jan Anders. Kilder til filmhistorisk forskning i bok og på video. I: Den norske historiske forening (HIFO), arr. Oslo, Filmens hus; Feb2002. (Foredrag ved nasjonal vit. konferanse uten publisering).
- Puijk Roel. Ungdom og nye medier. I: Kulturell identitet og regional utvikling : rapport fra en forskningskonferanse. Hamar; Høgskolen i Hedmark, 2002: 256-73. (Foredrag ved nasjonal vit. konferanse med publisert artikkel).

Kunstnerisk utviklingsarbeid ved Den norske filmskolen

Kontaktperson: *Malte Wadman*. Tlf. 61 28 74 63. E-post: Malte.Wadman@hil.no

Den norske filmskolen er den eneste rene kunstfaglige utdannelsen ved Høgskolen i Lillehammer. I tillegg forvalter Den norske filmskolen et nasjonalt utdanningsansvar. Begge disse forutsetningene har preget oppbyggingen av Filmskolen i de første 5 driftsårene.

Det forventes at Den norske filmskolen (Dnf) på linje med alle andre kunstfaglige utdanninger over tid bygger opp et kunstnerisk utviklingsarbeid som i lovens forstand sammenlignes med forskning. Ønsket om dette fremgikk også i Stortingets vedtak om å starte en nasjonal filmutdanning i tilknytning til daværende Oppland distriktshøgskole.

Stillingsstrukturen ved Dnf innebærer at de åremålsansatte linjelederne er studieledere på hver sin linje. De er ansatt i undervisningsstillinger med svært begrenset tid til kunstnerisk utviklingsarbeid sjøl om de har kompetanse som førstelektor eller førsteamanuensis.

Dnf har siden starten, og i økende grad, bedrevet et utstrakt utviklingsarbeid både faglig, pedagogisk og til dels kunstnerisk. Det var et stort nybrottsarbeid å utvikle nye studieplaner for 6 forskjellige studier med et omfattende antall fellesmoduler. I tillegg har Dnf arbeidet målrettet med å utvikle det såkalte "pedagogiske triangelsamarbeidet" som omfatter linjene manus, produsent og regi. Videre vil revisjon og videreutvikling av studieplanene være et kontinuerlig arbeid med tanke på den meget raske utvikling både teknisk og konseptuelt som filmbransjen befinner seg i akkurat nå.

Den faglige ledelsen ved Dnf har oppmuntret linjelederne til å utvikle prosjekter som særlig kan brukes til å konsolidere og styrke undervisningen ved på høyeste nivå. Dette har medført at Dnf for tiden har flere prosjekter som på forskjellige måter kan regnes som både individuelle og institusjonelle kompetanseutviklingsprosjekt.

Helt siden starten har Dnf vært initiativtaker og aktive medarbeider for å utvikle et omfattende pedagogisk materiale hovedsaklig til hjelp for profesjonelle filmfolk med omfattende erfaring, som ønsker å bidra til undervisningen innen sitt område. Prosjektet "Training the trainers" ble første gang lansert våren 1999. Prosjektet ledes av professor Richard "Dick" Ross som har undervist ved Dnf siden utdanningen ble etablert. Prosjektet vil i første omgang resultere i 11 – 12 bøker som tar for seg forskjellige områder innen utdanningen. De skal forhåpentligvis kunne fungere som håndbøker for nåværende og blivende forelesere og faste lærere. Dette første pilotprosjekt tar hovedsaklig for seg regiundervisningen, og er tenkt å være ferdig til utgivelse på engelsk ved årsskiftet 2003/2004. I tillegg er linjeleder ved regilinjen Edvard Rønning i ferd med å skrive en lærebok innen sitt fagområde.

Doktorgradsarbeid

Det er ikke mulig å doktorere innen kunstfaglige utdanninger i Norge i likhet med mange andre land i verden. Dette er imidlertid mulig ved de tidligere østeuropeiske skolene som f.eks. ved VGIK i Moskva og FAMU i Praha. Linjeleder i filmfoto, Septimiu Moraru, har sin grunnutdanning ved *Universitatea de Artă Teatrală și Cinematografică "I.L. Caragiale"* i București, og ble i slutten av 2002 tatt opp til doktorgradsprogrammet ved dette universitetet.

Temaet for hans doktorgradsarbeid er *Det kinematografiske billedets grunnleggende semiotikk*. Dette arbeidet er en videreføring av teoriene hos Eco med et forsøk å videreutvikle teoriene om det fotografiske billedets språklige, fortellermessige og retoriske egenskaper.

Europeisk regiseminar 2002

Den norske filmskolen sto i 2002 som vert for et av GEECTs fagseminar og avviklet seminaret/workshop'en "The Changing Role of the Director" 4. – 8. desember på Lillehammer Hotell. Det faglige innholdet ble samlet og koordinert av Prof. Dick Ross og Faglig leder Malte Wadman. Flere andre linjeledere ved Den norske filmskolen bidro med innlegg eller som diskusjonsledere. Seminaret samlet 35 deltagere fra 17 land og var støttet av Kodak, MPI Europe og Lillehammer kommune. Store deler av seminaret vil publiseres på engelsk i CILECT News i løpet av våren 2003.

Formidling

Den norske filmskolen har siden 2001 bedrevet en omfattende og meget vellykket formidlingsvirksomhet gjennom studentenes avgangsfilmer. Disse har vært invitert til et stort antall festivaler i utlandet, og etterspurt av TV-selskaper og distributører. Problemet er imidlertid de store kostnader som er forbundet med offentlig visning av filmene. Dnf har derfor i de fleste tilfeller måttet si nei til salg til TV-kanaler. Det er kun én større kontrakt med Canal + for franskspråklige Europa pluss Norden som har gitt en kontraktssum som har forsvart salg. Vi har solgt en produksjon av de første slutfilmene på disse premisser. Mulighetene for salg er også avhengig av festivaldeltagelse som var lav i 2002 fordi det ikke fantes midler på budsjettet til "oppblåsning" og formidling av filmer. Dette er forhåpentligvis en forbigående situasjon.

De festivaler vi har hatt mulighet å delta på i 2002, har vært vellykkede sett fra Dnfs ståsted. Et høydepunkt var tildelingen av prisen "Beste program" fra den internasjonale filmskolefestivalen i München juli 2002 hvor vi også fikk en av juryens hovedpriser og en såkalt "special mentioning" (kfr. oversikten om priser og utmerkelser nedenfor).

Fremtidige satsingsområder

Med utgangspunkt i den siste utviklingen innen filmmediet så ønsker Den norske filmskolen å iverksette et omfattende Kunstnerisk utviklingsarbeid for å sette den fortellermessige utviklingen i mediet i en større sammenheng. I forbindelse med dette ønsker vi å knytte enda sterkere bånd til andre institusjoner i Europa og resten av verden, som for tiden driver et omfattende arbeid med henblikk på å utvikle teoribygging fra praksis.

Oversikt over miljøets formalkompetanse i 2002

Stillings-kategori	Antall stillinger	Antall årsverk
Professor	1	1
Førsteamanuensis	2	2
Prof. II	6	1,2
Førstelektor	6	5,5
Antall FoU-årsverk		2,88

Priser og utmerkelser Den norske filmskolen 2002

- **12th Cergy – Pontoise International Short-Length Film Festival 6.-7.04.02.**
 - 1st Prize : "Sinnssyk I gjærningsøyeblikket"/Ove R. Gyldenås
 - Special Mention: "Deep"/Torstein Nodland
- **Internationale Festival der Filmhochschulen München 2002.**
 - Award for most interesting School Programme.
 - Festival – Jury – Prize: "Hormoner og andre demoner"/Sara Johnsen
 - Honorary Mention of Festival Jury: "Sporløs"/Erik Richter Strand
- **ZOOMIN 02. Oslo**
 - Pris for beste eksperimentelle film: "Mistet"/Anna Myking
- **The 43rd BRNO SIXTENN. Tsjekkia. 16.10 – 20.10.02.**
 - The Grand Prize – A head full of Films: "Sporløs"/Erik Richter Strand
 - 3. prize School Films: "Aldri I livet"/Ole Martin Hafsmo

Publikasjoner i 2002

Foredrag ved vitenskapelige konferanser

- Remlov, Tom. Coming into its own. I: Scandinavia on stage. New York, Apr. 2002. (Invitert foredrag ved int. vit. konferanse med publisert artikkel)
- Remlov Tom. Nasjonal filmdistribusjon. I: Media-konferansen i Amsterdam. Amsterdam; Jun2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Wadman Malte. Auteurs återkomst. I: Cinemix, Göteborgs filmfestival. Göteborg; Jan2002-Feb2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Wadman Malte. Documentary in fiction. I: CILECT conference. Melbourne; Apr2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Wadman Malte. Triangel as pedagogic methode in film schools. I: CILECT conference. Melbourne; Apr2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Wadman Malte. Evaluation methods in film schools. I: MEDIA-workshop. La Femis, Paris; Oct2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Wadman Malte. The changing role of the director. I: GEECT-seminar ved Den norske filmskolen. Lillehammer; Dec2002. (Foredrag ved int.vit. konferanse uten publisering).
- Wadman Malte. Regissørens rolle. I: EVU-senimar. Vadsø; Apr2002. (Foredrag ved nasjonal vit. konferanse uten publisering).

Faglig utviklingsarbeid ved Senter for livslang læring

Kontaktperson: Ann Kjersti Sletten. Tlf. 61 25 91 58/958 65 876. E-post: Ann-Kjersti.Sletten@hil.no

Senter for livslang læring, SeLL, er Høgskolen i Lillehammers enhet for etter- og videreutdanning og oppdragsundervisning. Senteret har 24 medarbeidere med bred erfaring og kompetanse. En økende andel av de ansatte har hovedfag eller mastergrad. SeLLs virksomhet er i hovedsak oppdragsfinansiert. Senteret omsatte i 2002 for ca 20 millioner kroner.

SeLLs mål er å være en nasjonalt ledende aktør innen høyere utdanning i forhold til å utvikle og tilby godt tilrettelagte og fleksible utdanningstilbud for voksne. Dette skjer gjennom å utvikle og drifte opplæringstilbud som kombinerer kvalitet i læringsprosessene med fleksibilitet i gjennomføringen.

Det ligger betydelige faglige utviklingsoppgaver i SeLLs arbeid med å utvikle fleksible utdanningstilbud basert på nettstøttet læring. For det første er utviklingsarbeidet knyttet til design og tilrettelegging av nettstøttede læringsmiljøer. For det andre ligger det en utviklingsoppgave i pedagogisk tilrettelegging på nett, samt til utvikling av fagstoff i form av fagartikler og produksjon av bilde- og lydmateriell (video og trigger). Den pedagogiske plattformen er problemorientert læring og samarbeid i grupper der dialog og veiledning står sentralt. Studietilbudene har både vært utviklet for det åpne markedet, men også i stor grad skreddersydd for oppdragsgivere. Mer informasjon om studietilbudene finnes på SeLLs hjemmeside (www.hil.no)

På bakgrunnen av den store satsingen på LærerIKT i Oppland fylke, innledet SeLL og Statens Utdanningskontor (senere Fylkesmannen i Oppland/ Oppvekst- og utdanningsavdelingen) i 2002 et samarbeid for å sikre videreføring- og utvikling av LærerIKT; "DigPed". (LærerIKT er Utdannings- og forskningsdepartementets (UFD) nasjonale storsatsing på å heve kompetansen i skolen innen pedagogisk bruk av IKT.) Samarbeidet har resultert i en felles regional satsing hvor målet er økt pedagogisk bruk av IKT for å sikre bedre undervisning, læring og

vurdering. Målgruppen for satsingen er skoleeiere, skoleledere og lærere i Oppland Fylke. SeLL har det faglige ansvaret for satsingen. SeLL skal også fungere som en kobler mellom ulike behov ute i skolen, og faglige miljøer ute i skolesektoren selv og innad i høgskolen. Sentralt i prosjektet er nettverksbygging og kompetansedeling.

I september 2002 ble Nasjonalt kompetansesenter for bredbåndsanvendelser (NKBA) etablert, med en enhet ved Høgskolen i Lillehammer og en i Alta ved Høgskolen i Finnmark. NKBA's overordnede målsetting er å bidra til økt og nyskapende anvendelse av bredbånd i Norge, med særlig fokus på offentlig sektor. Senteret har fått bevilget penger til drift fra HØYKOM-programmet (program for høyhastighetskommunikasjon under Norges forskningsråd), og har på Lillehammer etablert en liten prosjektorganisasjon tilknyttet SeLL (prosjektledelse), Grunnenhet for TV-utdanning og filmvitenskap og IT-avdelingen.

I de fire månedene kompetansesenteret var i drift i 2002 ble følgende hovedaktiviteter gjennomført i NKBA-regi:

- arrangert et seminar om bredbånd i vår region under forskningsdagene på Lillehammer
- HØYKOM prosjektledersamling ble gjennomført på Lillehammer
- konferanse om Bredbånd i Finnmark arrangert
- et kompetansenettverk bestående av 8-10 lokale og regionale aktører er etablert og er i konstant utvikling
- innledet samarbeid med kommunene Lillehammer, Gausdal og Øyer om å etablere 3-1 prosjektet som utstillingsvindu
- gjennomført en besøksrunde til landets fylkeskommuner for å kartlegge status og mulige samarbeidsprosjekter
- forberedt overtakelse av nettstedet HØYVIS fra nyttår - veiledningstjeneste om bredbåndsanvendelser

Utvalgte produksjoner

Videoproduksjon

I løpet av 2002 er det utviklet og produsert et stort antall små og store bildeprogrammer til studier og kurs. Vi nevner bl.a:

- To dokumentarprogrammer og to dramatiserte triggere til studium i Internasjonal Trygd som er et samarbeidsprosjekt mellom Høgskolen i Lillehammer og Karlstads Universitet
- Flere fiksjons- og dokumentarprogrammer til studiet "Serviceskolen"
- Fire dramatiserte triggere til servicestudiet "Mester i førstelinjetjeneste"
- Introduksjonsfilm til DocuLive, opplæringsprogram på nett, for Forsvaret
- Introduksjonsfilm for Planteforsk til et internopplæringskurs om egen virksomhet
- Diverse videosnutter til det nettbaserte studiet St@rter Din Idè – Snart bedrift.

Regissør Ingrid Ese og produsent Sissel G. Rathke holdt foredraget "Fra følelser til refleksjon" Om bruk av levende bilder i webbaserte læringsmiljøer, på World Education Market i Lisboa.

Multimedia og internettutvikling

Tre sentrale produksjoner i 2002 var:

- St@rter - Etablererutdanning på nett. Prosjektet strukturerer faginnhold og la dette ut i ClassFronter. Samtidig ble det utviklet en løsning for streaming av video i ulike kvaliteter via nett eller CD-ROM inne i ClassFronter
- FIOL DocuLive - Skreddersydd saksbehandlingsopplæring for Forsvaret. Som en fortsettelse av det fleksible opplæringskonseptet FIOL, ble det laget et nytt multimediebasert kursopplegg for Forsvaret i elektronisk saksbehandling i DocuLive
- "Dannelsesreisen"; interaktive scenarier for Serviceskolen. Skreddersydd, nettbaserte og interaktive læremidler som integrerer bruk av video, tekst, bilder, animasjon, diskusjoner og oppgaver med eksisterende nettbasert læringsmiljø. 3 ulike "reiser" ble produsert i løpet av 2002 og inngikk i studiet som arbeidskrav.

Appendiks

Utvalg av bøker fra HiL-ansatte i 2002

Forskere ved Høgskolen i Lillehammer publiserer en rekke bøker også på eksterne forlag. Her er et utvalg fra 2002.

**Ole Gunnar Austvik,
Ivar Bredeesen og Erling Vårdal:
Internasjonal handel
og økonomisk integrasjon**

Gyldendal Akademisk ISBN 82-00-22552-6

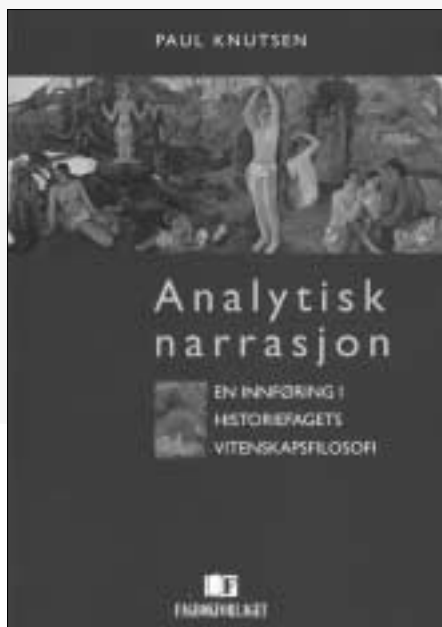
Boka er en innføring i viktige temaer innenfor internasjonal økonomi. Boka drøfter handelens historiske utvikling, teorier for internasjonal handel og handelspolitiske virkemidler. Den europeiske unionen (EU) drøftes spesielt siden Norge er del av det Indre marked gjennom EØS-avtalen.

**Peder Haug og Lars Monsen (red.):
Skolebasert vurdering
- erfaringer og utfordringer**

Abstrakt forlag ISBN 82-7935-053-5

Det er nær sammenheng mellom kvalitet og evaluering i skolen. Skolebasert vurdering er en av flere tilnærminger som er blitt utviklet for å skape kvalitet innenfor utdanning. Siktemålet med denne boken er å formidle erfaringer med skolebasert vurdering i Norge, og å drøfte noen sentrale utfordringer man står overfor innenfor feltet.

Paul Knutsen:

Analytisk narrasjon

En innføring i historiefagets vitenskapsfilosofi

Fagbokforlaget ISBN 82-7674-554-7

“Analytisk narrasjon” er en lærebok som tar opp vitenskapsfilosofiske problemstillinger i historiefaget. Boka tar opp historiefagets forhold til andre fag og hvordan historieformidlingen – eller fortellinger om historien – forholder seg til andre, gjerne fiktive fortellinger

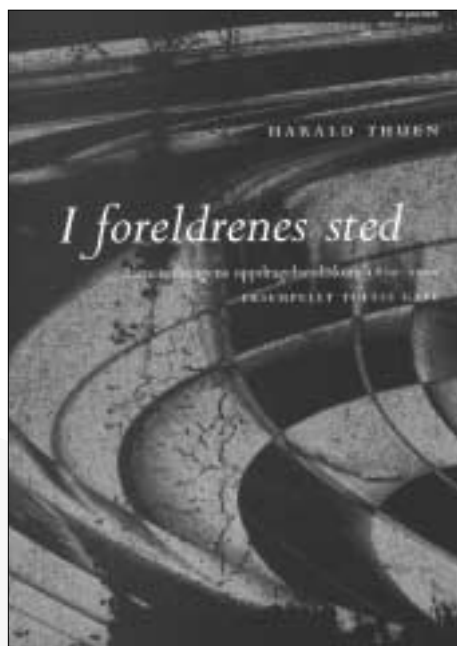

Bente Ohnstad:

Rettigheter og plikter etter ny helselovgivning

Fagbokforlaget ISBN 82-764-876-7

Fra 1.januar 2001 er alle særlover om helsepersonell samlet i en felles lov, *helsepersonelloven*. I tillegg foreligger nå ny lov om pasientrettigheter, ny lov om psykisk helsevern og ny lov om spesialisthelsetjeneste. Boka gir en innføring i ansvarsforhold, rettigheter og plikter i helsetjenesten med utgangspunkt i disse lovene. Den synliggjør sammenhengen i regelverket og belyser forholdet mellom helsepersonells plikter og pasienters rettigheter.

Harald Thuen:

I foreldrenes sted

Barneredningens oppdragsdiskurs 1820 - 1900.

Eksempelet Tofte Gave

Pax forlag ISBN 82-530-2425-8

Hvordan tok man hånd om forsømte og vanskelige barn på 1800-tallet? Hvilke pedagogiske modeller og praksiser tok form i de nye institusjonene? Hvilke barn ble innsatt, og hvordan kunne institusjonshverdagen arte seg? Kort spurt: Hvilket barnevern hadde vi før det offentlige barnevernets tid? - ”I foreldrenes sted” er en bok om den filantropiske barneredningen på 1800-tallet med et sentralt søkelys på anstaltens pedagogikk.

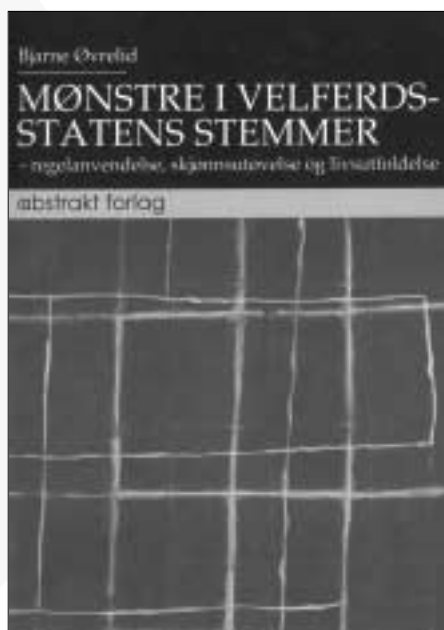

Anne Kjersti C. Befring, Nils J. Grytten (red.)
og Bente Ohnstad:

Jus for leger

Høyskoleforlaget ISBN 82-7634-310-4

Boken er laget for leger som lærebok i jus og juridisk forståelse - og som oppslagsbok når legen står overfor et juridisk spørsmål som profesjonsutøver og i andre roller; som arbeidsgiver, arbeidstaker, sakkyndig, bedriftslege mv.

Bjarne Øvrelid:

Mønstre i velferdsstatens stemmer

Regelanvendelse, skjønnsutøvelse og livsutfoldelse

Abstrakt forlag ISBN 82-7935-050-0

Dette er en bok som fortolker tekster og samtaler om velferd i Norge. Den analyserer *Velferdsmeldingen*, eksamensbesvarelser fra trygdestudiet, trygdefunksjonærers syn på egen utøvende praksis, og en alternativ modell for aktivisering av klienter. Boken stiller naive og underlige spørsmål til det mest innlysende av alle fenomener: lønnsarbeidet. Bokas viktigste spørsmål er: Hvordan går den norske velferdsstaten fram for å gjøre arbeidskraft av klienter?

Serviceboks, 2626 Lillehammer
Besøksadresse: Gudbrandsdalsveien 350
e-post: mjosbok@sopp.no

Tlf.: 61 28 74 10 / 61 28 74 11
Faks: 61 28 74 12

Mjøs bok er SOPPs fagbokhandel på Lillehammer. Mjøs boks hovedoppgave er å betjene hele høyskolemiljøet med faglitteratur. Hvis du har spesielle behov innen faglitteratur, vil vi hjelpe deg så langt det er mulig.

Mjøs bok er Lillehammers største innen faglitteratur, og har også et stort utvalg i skjønnlitteratur, lyrikk, praktbøker og CD-rom.

Ønsker du bøker tilsendt, sender vi faktfritt ved kjøp over kr. 1000,-, men vi anbefaler alle å oppleve Mjøs bok «live».

For bestilling av bøker, fyll ut skjemaet nedenfor:

Navn:

Adr.:

Postnr./sted:

Tlf.: Faks:

E-post:

Din bestilling:

.....

Returadresse

Høgskolen i Lillehammer

2626 Lillehammer, Norway

Tel.: (+47) 61 28 80 00

Faks: (+47) 61 26 07 50